

STEINERSKOLEN
LILLEHAMMER

40 ÅR

STEINERSKOLEN
LILLEHAMMER

40 ÅR

Innhold

Noen tanker ved et 40-årsjubileum	3	Med flid vil jeg føre mitt arbeid til ende.....	43
40 år med relasjoner, læring og utvikling.....	10	Eurytmi et unikt fag.....	47
Et lite innblikk i pedagogikken og skolen.....	13	Ut på tur, aldri sur!.....	49
En steinerskole i utvikling.....	18	Kort om en lang historie	53
Arkitektur som pedagogisk verktøy....	24	Å gå skoleveien på nytt.....	55
Min reise med Steinerskolen:		Intervjuer	57
Fra elev til forelder.....	29	Hilsen fra FAU-leder	74
Glimt fra en hverdag.....	32	Dikt om skolen	77
En spesiell plass i mitt hjerte	39	Ansatte	80
Hvorfor valgte jeg Steinerskolen for mitt barn?.....	41		

Steinerskolen Lillehammer – 40 år
Trykkeri: EKKO Grafisk AS
Layout: InDesign og satt med Noto serif
Rettinger: Steinerskolen Lillehammer

Noen tanker ved et 40-årsjubileum

Cato Schiøtz, avtroppende styreleder

I forlengelsen av skolens 40-årsjubileum er jeg bedt om å skrive et bidrag.

Det er også en anledning til å takke for meg, og for fem inspirerende år som styreleder. Jeg fyller 77 år denne sommeren, og da er det vel på tide å pensjonere seg.

Eget ståsted

Jeg har ingen bakgrunn hverken i antroposofien eller i Steiner-skolen. Min ektefelle og jeg valgte Steinerskolen på Hovseter i Oslo for vår eldste datter da vi i 1985 skulle bestemme hvilken skole hun skulle gå på den påfølgende høsten.

Vi valgte Steinerskolen fordi vi hadde en intuitiv sympati for steinerpedagogikken, og fordi skolen var en mindre skole som var basert på et menneskesyn vi kunne identifisere oss med.

Etter et drøyt år som foreldre ble jeg interessert i hvilke røtter pedagogikken hadde, dvs. antroposofien. Jeg leste om Steiner og om antroposofi og om steinerpedagogikk. Og for å gjøre en lang historie kort: Dette slo an strenger hos meg. Jeg oppfattet det jeg leste som riktig og verdifullt.

I tillegg leste jeg mye om antroposofiens betydning i norsk kulturliv og academia og – ikke minst – hvilken betydning de forskjellige antroposofiske praktiske aktivitetene hadde hatt i Norge gjennom 100 år.

Jeg sympatiserte med Steiners syn på hva et menneske er, hans syn på naturen, på historien og på kristendommens betydning. Dette medførte at jeg meldte meg inn i Antroposofisk Selskap i 1989,

og jeg har siden vært aktiv i forskjellige sammenhenger: Jeg har holdt foredrag, skrevet artikler, vært redaktør/medredaktør for flere bøker om steinerpedagogikk og antroposofi og har vært deltaker i en rekke debatter om antroposofi og steinerpedagogikk.

I steinerskole-sammenheng har jeg vært styremedlem og styreleder for flere Steinerskoler, og også i flere år styreleder i Steinerhøyskolen, som utdanner steinerskolelærere og steinerførskolelærere.

Det er kanskje særlig grunn til å trekke frem tre bokutgivelser jeg har tatt initiativ til og vært medredaktør for: En essaysamling av Karl Brodersen Underveis fra 1997. Brodersen var en meget sentral steinerpedagog på 1950-, 60- og 70-tallet. En essaysamling av Jens Bjørneboe, Under en mykere himmel fra 2012 og en essaysamling av Harald Haakstad, som var en sentral lærer ved Steinerskolen på Hedmark, med tittelen Et springende punkt fra 2019.

Etter alle disse årene tillater jeg meg av og til å si – satt på spissen – at arbeidet med og for antroposofier har vært min viktigste voksenopplæring.

Litt generelt om Steinerskolene

Steinerskolene er en av flere viktige praktiske initiativer som Rudolf Steiner har initiert. Steinerpedagogikken fylte for noen år siden 100 år, og representerer sammen med Montessoriskolene uten sammenlikning de viktigste alternative pedagogiske retningene i Norge.

Av andre viktige sosiale innspill som Steiner står bak må nevnes det biodynamiske landbruket, antroposofisk medisin, arbeidet med mennesker med spesielle behov, f.eks. Camphill-bevegelsen og opprettelsen av en alternativ bank, Cultura Sparebank.

Vi står således overfor et omfattende komplementært tilbud.

I Norge har det vært steinerpedagogisk tilbud i 100 år.

I dag har vi over 50 Steinerbarnehager og over 30 Steinerskoler. Steinerbevegelsen har et tilbud som dekker hele livet frem til avsluttet utdanning gjennom barnehage, barneskole, ungdomsskole, videregående skole som kan følges opp med en bachelor-grad og en mastergrad ved Steinerhøyskolen – hvor man også kan ta en PhD.

Norge er blant de tre land i verden som har den største utbredelsen av Steinerskoler, og også det bredeste steinerpedagogiske tilbudet i forhold til folketallet.

Steinerskolen er i Norge respektert og verdsatt. Skolen har et helt påfallende stort innslag av sentrale norske offentlige personer: Vi har en statsminister som har hatt tre barn på og nå barnebarn på Steinerskolen både som foreldre og lærere. Vi har en finansminister som har gått på Steinerskolen. Vi har en tidligere utenriksminister fra Arbeiderpartiet, Knut Frydenlund, som har hatt barn på Steinerskolen. Fra kulturlivet kan man f.eks. peke på Ketil Bjørnstad, Erik Fosnes Hansen, Ari Behn, Lars-Lillo Stenberg, Odd Nerdrum og Vebjørn Sand. Skolen har alltid hatt et meget sterkt innslag av foreldre fra venstresiden i norsk politikk, særlig fra SV, som har hatt sansen for en alternativ pedagogikk.

Hva er det spesielle ved Steinerskolen?

Det spesielle ved Steinerskolen er selvsagt innholdet i den alternative pedagogikken. Her er det en rekke spesielle forhold sammenliknet med den offentlige skolen.

Det kunstneriske spiller som kjent en sterkere rolle. Kunst, drama, billedkunst og musikk står sentralt. Læreren legger vekt på den muntlige fortellertradisjonen – og ikke bare skriftlige eller digitale hjelpemidler.

Undervisningen er karakterisert ved at den skjer i periodeundervisning og hovedfag.

Gjennomgående prøver man bejæ barns fantasi, og man holder

bevisst igjen utviklingen mot for tidlig voksen alder. «La barn være barn». Den akademiske utviklingen kommer tidsnok.

Skolen har en begrenset tro på nødvendigheten av løpende evaluering i form av karakterer.

I dag er det en økende bevissthet om det uheldige ved utstrakt bruk av digitale hjelpemidler. Det er en tendens til å gå tilbake til grunnverdiene med et skriftlig grunnlag for undervisningen. Her kan steinerskolebevegelsen i dag si: «Hva var det vi sa?». Steinerskolene har i alle år advart mot for mye skjermbrett og andre digitale hjelpemidler og i dag kan man ønske den offentlige skole «Velkommen etter».

Et annet viktig særpreg ved Steinerskolene er foreldrenes sterke engasjement gjennom dugnader og på annen måte. Det er og blir en stor ressurs at foreldrene identifiserer seg med skolen og følger aktivt opp.

Foreldrene er dessuten skolens viktigste ambassadører og et godt forhold til foreldre-gruppen er et uvurderlig aktivum.

Skolen er i tillegg organisert på en annen måte: Det er ingen steinerskolesjefer – hver skole har i stor grad en utstrakt selvstendighet, og lærerkollegiet har en viktig stemme når det gjelder skolens innhold.

Hva har skjedd på Lillehammer de senere årene?

Da jeg tiltrådte som styrets leder, var det betydelige utfordringer både i forhold til foreldregruppen, innad på skolen og i forhold til sentrale offentlige etater.

Siw har vært leder i snaue to år, og har gjort en betydelig og svært beundringsverdig innsats. Jeg konstaterer at det i dag er ro, både innad og utad, at det er en meget god stemning, og folk trekker sammen.

Jeg har hatt et meget godt samarbeid med Siw, som jeg mener er

«hard working», fast i klypa og er utstyrt med en betydelig grad av sosial intelligens.

Men skolen har selvfølgelig fremdeles utfordringer:

- Rekruttering av nye elever er viktig, og elevgrunnlaget er skjørt
- Økonomi er alltid et problem, særlig når de sentrale myndigheter kniper inn, og ikke tar ansvar for de som driver med alternativ pedagogikk.
- Og både den offentlige skolen, Montessoriskolene og Steiner-skolene har utfordringer med barn med problemer. Steinerskolene har i alle år tatt et ansvar for svakere elever, men det er hele tiden en balansegang: Man kan ikke ta inn for mange elever som krever store ressurser: Dette kan gå ut over miljøet i klassene. Dette er ikke alltid lett.

Avslutningsvis – litt om antroposofi

Steinerskolen er en del av den antroposofiske bevegelse, men det er i dag en klar tendens til å skille mellom det strengt tatt pedagogiske på den ene siden og det antroposofiske verdensbildet på den andre siden.

Steinerskolene forkynner ikke antroposofi, og man kan ha barn på Steinerskolen i 12 år uten å møte ordet antroposofi.

Det store flertallet av foreldrene er interessert i det pedagogiske – og lar den antroposofiske verdensanskuelse og/eller menneskebildet ligge.

Jeg tror Rudolf Steiner hadde mislikt denne utviklingen. På samme måte som medisinsk behandling er avhengig av menneskebildet, er også pedagogikken avhengig av menneskebildet. Sagt på en annen måte: Tror man at mennesket bare er en funksjon av celler, molekyler og DNA, styrer dette innholdet både av medisin og pedagogikk.

For Steiner var mennesket en borger av to verdener: Mennesket har

også en usynlig dimensjon. Sjel og ånd er realiteter. Jens Bjørneboe holdt i 1957 en tale for årets russ som blant annet er utgitt i den ovenfor nevnte essaysamlingen *Under en mykere himmel*. Her snakket han om «det usynlige mennesket», og nødvendigheten av å ta hensyn til at mennesket også har en «usynlig» side.

Det som er spesielt ved Rudolf Steiner er at han mente at tilværelsen har en åndelig side, og at vi kan tilnærme oss denne siden erkjennelsesmessig.

Steiner ville hverken omvende, frelse eller appellere til tro. Steiner ville erkjenne, han ville ha en utvidet erkjennelse, som også omfattet tilværelsens ikke-materielle side. Og han mente – og det er meget kontroversielt – at denne siden ved tilværelsen kan vi bevege erkjennelsesmessig, og at vi gjennom f.eks. meditasjon kunne få et erfaringsmessig forhold til en annen virkelighet.

Sentralt i antroposofien står også betydningen av det kunstneriske: Kunst er ikke bare en kilde til estetikk, men har også en erkjennelses-side: Derfor kan det være fruktbart å lytte til Goethe når han snakker om det onde, Munch når han behandler lys og Dostojevski når han skriver om Kristus. Kunst kan gi oss kunnskap som naturvitenskapen ikke gir.

Og kanskje viktigst av alt: I antroposofien betoner man betydningen av personlig vekst og utvikling, og at vi tar sosialt ansvar.

Og bakom det hele er det for Steiner viktig å understreke kristendommens sentrale betydning. Når alt er sagt og gjort, kan vi kalle Steiner en Kristus-forkynner.

Men dette må man finne frem til på egenhånd: Steinerskolen har aldri misjonert for antroposofi. Det er også grunnen til at det er svært få foreldre som kommer til antroposofien gjennom skolebevegelsen.

Jeg tillater meg en liten anekdote til slutt: Jeg var i mange år part-

ner med en av de mest sentrale advokatene i generasjonen før meg, høyesterettsadvokat Annæus Schjødt. Annæus hadde flydd Spitfire under krigen, og han hadde sett så mye at han var blitt totalt irreligiøs. Men Steinerskolen hadde han sans for.

Ved en anledning sa han til meg: Cato, dette med antroposofien er aldeles utmerket i praksis, men Steiners reinkarnasjonside er bare tøv. «Når det er slutt, er det slutt!».

Jeg hadde da gleden av å replisere med mitt standard svar: «Jaså Annæus, du tror ikke på reinkarnasjon: Det gjorde ikke jeg heller – i mitt forrige liv».

Til lykke med 40-årsdagen, og til lykke med de neste 40 år!

For de som er interessert i supplerende litteratur, vises til

- Karl Brodersen: Underveis. Essays og artikler, Antropos 1997
- Jens Bjørneboe: Under en mykere himmel. Brev og bud fra en Steinerskole, Antropos 2012
- Bøhn: Schiøtz og Waage: Liv laga. Erfaringer fra Steinerskolen, Arneberg 2010

Det ligger tre foredrag av meg på Youtube:

- Hva er antroposofi? – foredrag i Litteraturhuset 10. mars 2016
- Rudolf Steiner og Norge – foredrag på Litteraturhuset 11. mai 2016
- Antroposofi og kristendom – foredrag på Litteraturhuset 7. juni 2016

Og for de spesielt interesserte: I essaysamlingen Cato Schiøtz: På mange barrikader, fra 2023, med Frode Barkved, Kaj Skagen og Peter Normann Waage som redaktører, er det inntatt to innføringsartikler i antroposofi:

Rudolf Steiner, antroposofi og antroposofer, av Cato Schiøtz og Peter Normann Waage og «Antropo-hvaforno»? av Cato Schiøtz.

40 år med relasjoner, læring og utvikling

Siw Sandberg, Daglig leder på Steinerskolen

I 40 år har Lillehammer Steinerskole vært et sted der barn og unge har fått vokse i et miljø preget av skaperglede, nysgjerrighet og helhetlig læring. Steinerskolene i Norge bygger på Rudolf Steiners pedagogiske ideer, hvor undervisningen er tilpasset barnets utvikling og vektlegger balansen mellom teori, kunst, håndverk og praktisk arbeid. Denne tilnærmingen skaper ikke bare kunnskapsrike elever, men mennesker som ser sammenhenger, tar ansvar og forstår sin plass i verden.

Når vi nå markerer 40-årsjubileet, feirer vi ikke bare vår historie, men også alle de relasjonene som har formet skolen gjennom fire tiår. RELASJON er kjernen i vår pedagogikk og vår nye markedsprofil. For hva sitter man igjen med etter å ha vært i kontakt med Lillehammer Steinerskole? En opplevelse av tilknytning – «Dette kan jeg relatere til». Våre elever skal kjenne seg sett, forstått og inspirert. Foreldre skal føle at dette er et sted som samsvarer med deres verdier og ønsker for sine barn.

Slik har vår skole alltid vært, men samtidig har vi utviklet oss for å møte dagens behov. De siste årene har vi fornyet vårt visuelle uttrykk for å speile skolens styrke og retning – solid, fremoverlent og trygg, men samtidig varm, skapende og organisk. Vårt nye symbol representerer relasjoner på alle nivåer: lærer-elev, skole-hjem, individ-samfunn, fortid-fremtid. To elementer danner en dynamisk S for Steinerskolen – en vei elevene går gjennom sine skoleår, formet av relasjonene de bygger underveis.

I dag er vi også en miljøsertifisert skole, fordi bærekraft ikke bare handler om hva vi lærer bort, men hvordan vi lever. Vi skal gi våre elever en utdanning som ikke bare handler om fag, men om å forstå sin rolle i en større sammenheng – et ansvar for hverandre og for kloden vi deler. Vi har styrket skole-hjem-samarbeidet, fornyet nettsiden, og knyttet oss tettere til eksterne samarbeidspartnere.

Men det viktigste av alt er menneskene. Miljøet blant ansatte er preget av entusiasme, samhold og faglig styrke. Elevene våre trives, utvikler seg og skaper minner for livet.

Jubileet er en milepæl, men også en ny begynnelse. Vi skal fortsette å forene det beste fra Steinerpedagogikken med dagens krav og muligheter. Relasjoner er kjernen i alt vi gjør – for det er gjennom relasjoner vi lærer, vokser og skaper fremtiden.

Det er med stor stolthet og ydmykhet at jeg tar plass i historien som leder ved vår kjære skole i anledning vårt 40-årsjubileum. Å få lov til å lede og forme skolens vei videre i et så betydningsfullt jubileumsår er en ære og en glede. Jeg ser frem til å være en del av skolens fortsatte vekst og utvikling i årene som kommer.

Jeg ser frem til å fortsette å være en del av denne unike skolen og til å bidra til å skrive nye kapitler i vår felles historie. La oss feire vårt 40-årsjubileum med stolthet, glede og takknemlighet for alt vi har oppnådd sammen, og med en visjon om en enda lysere fremtid for Steinerskolen.

Gratulerer med 40 år – og velkommen til veien videre!

Et lite innblikk i pedagogikken og skolen

Ingerid Finsveen

På toppen av Vingnes, med utsikt over Mjøsa, ligger Steinerskolen Lillehammer. Skolen rommer både barne- og ungdomstrinn, og er omgitt av vakre og grønne omgivelser. Med sin særegne goethe-anistiske arkitektur skiller byggene seg ut i nabolaget og kan fange oppmerksomheten til forbipasserende. Men hva skjuler seg bak disse unike fasadene? Her får du et lite innblikk i skolen.

Hovedfag

Skoledagen starter alltid med to timer fordypning, kalt hovedfag. Disse timene er viet til dybdelæring i perioder på 2 til 4 uker, avhengig av tema og klassetrinn. En periode kan omfatte fag som norsk, matematikk, fysikk, biologi, historie, religion, teater og mye mer. Elevene får god tid til å fordype seg i temaet gjennom varierte arbeidsmetoder, alt fra maling og dramatisering til utarbeidelse av en egen bok og mer. Undervisningen foregår som oftest innendørs, men kan også finne sted ute i naturen.

Fagtimer

Etter hovedfag følger fagtimer, hvor antall timer avhenger av elevens trinn. En førsteklasing har to fagtimer per dag, mens en tiendeklasing har fire. Disse gir rom for mengdetrening og enkeltfag som f.eks.: norsk, matematikk, musikk, eurytmi, maling, tysk og engelsk.

Rytmer

Trygghet og forutsigbarhet gir godt grunnlag for læring. Gjennom gjentakende faste rytmer møter barna en kjent hverdag, og kan vende fokuset mot innholdet av timen. Hver time følger en fast oppbygging: oppstart, rytmisk del, gjenoppheving av kunnskap fra forrige time, arbeidsstund med bearbeidelse av kunnskap, presentasjon av ny kunnskap og en avslutning. I tillegg opplever elevene gjenkjennelige daglige, ukentlige og årlige rytmer, som for eksempel å starte og avslutte dagen med vers eller de tradisjonelle månedsfestene som spiller årets gang.

Tverrfaglig

Undervisningen på skolen er sterkt preget av tverrfaglighet, der teoretiske og kunstneriske fag vektlegges likt med god variasjon av arbeidsmåter. En time inneholder gjerne innslag av noe musikalsk, kunstnerisk og teoretisk. Det vil si at elevene f.eks. i en og samme time kan ha norsk, engelsk, naturfag, musikk, historie og tegning. I de ulike fagtimene i løpet av en uke kan en også oppleve at det som er hovedfagstemaet blir trukket inn som en rød tråd gjennom de fleste fag.

Det muntlige ord

I steinerskolen har vi en sterk fortellertradisjon, der læreren formidler kunnskap og fortellinger gjennom det levende og engasjerende ordet. Gjennom levende fortelling med innlevelse og inderlighet skapes sterke indre bilder som fester seg hos barna, som igjen er med på å stimulere deres fantasi og kreativitet.

Hjerte, hode, hånden

Et bilde på en læring som engasjerer følelse, vilje og tanke. Å lære på en måte så kunnskapen sitter kan være utfordrende. I steinerskolen mener vi at ved å gjøre bruk av alle sansene, vekkes følelsene på ulike måter, noe som skaper en dypere forbindelse til kunnskapen og gjør den lettere å huske. Når vi lærer gjennom praktisk arbeid, kunstnerisk uttrykk og teoretisk forståelse styrkes helheten i læringsprosessen. Ved å kombinere hjertets engasjement, hodets forståelse og håndens skapende kraft, blir læringen levende, meningsfull og varig.

Silkebøker

Gjennom året skapes det mange vakre bøker på skolen vår. I steinerskolen lager elevene sine egne lærebøker, kjent som silkebøker. Fagstoffet de lærer blir sirlig skrevet ned og illustrert i disse bøkene. Siden hver elev skaper sin egen bok, blir ingen like. Hver bok får et unikt og personlig preg selv om de omhandler samme tema. Silkebøkene skal behandles med respekt og varsomhet siden elevene

legger ned mye arbeid i å dokumentere det de har lært. For de eldre elevene fungerer også bøkene som en verdifull kunnskapskilde når de skal forberede seg til prøver.

Digital bruk

I en stadig mer digitalisert verden holder vi fast ved betydningen av å utvikle skriveferdigheter for hånd. På småtrinnet øves håndskriften flittig, og først i 5. klasse introduseres elevene for digitale verktøy. Elevene får hver sin skole-PC og lærer grunnleggende digitale ferdigheter som å opprette et dokument i Word, organisere lagringssystemer, oppøve godt nettvett og bli kjent med touch-metoden. Videre i trinnene oppover få de blant annet opplæring i Excel, programmering og reflekterer rundt kunstig intelligens (KI) og etiske spørsmål knyttet til IKT.

Karakterfri

Vi er en karakterfri skole. I stedet for karakterer mottar elevene en årsvurdering ved slutten av skoleåret som beskriver deres faglige utvikling og innsats. Underveis får de også løpende tilbakemeldinger i timene, på innleverte oppgaver og prøver, etter hver hovedfagsperiode og i konferansetimer. På ungdomstrinnet gis det i tillegg en halvårsvurdering. For de yngste elevene er vurderingen rettet til foresatte, slik at de får innsikt i barnets læringsprosess. Etter hvert blir vurderingen mer direkte rettet mot eleven selv. Ved avslutningen av 10. klasse mottar elevene et vitnemål. I tillegg får de et karakterkort, slik at de har mulighet til å søke videregående skole.

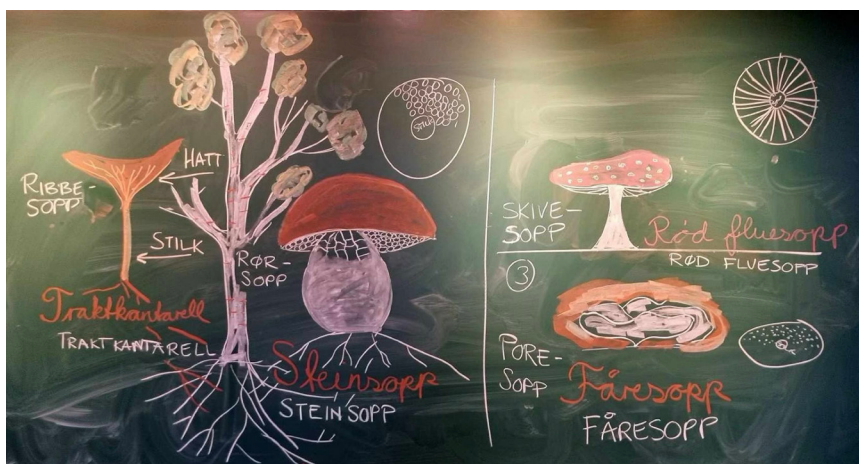
Lærerplan

Alle steinerskoler følger den godkjente lærerplanen for steinerskoler, hvor den nyeste versjonen ble utarbeidet i 2021. I tillegg har Steinerskolen Lillehammer en lokal læreplan, tilpasset de mulighetene som finnes i nærmiljøet, kollegiet og på skolen.

I Steinerskolen står barnet og individet i sentrum. Undervisningen er tilpasset barnets alder og modningsprosess, og den balanserer praktiske, kunstneriske og teoretiske fag for å skape en givende og

meningsfull læringsopplevelse. I småskoletrinnet legges det stor vekt på rytme, bevegelse og læring gjennom fortelling, sang og lek. I mellomtrinnet styrkes den akademiske forståelsen gjennom utforskning, samarbeid og kreativt arbeid, mens ungdomstrinnet preges av kritisk tenkning, refleksjon og selvstendig arbeid.

Lærerne følger ofte samme klasse gjennom flere år, noe som skaper sterke relasjoner og en dyp forståelse for hver enkelt elevs utvikling. Vårt ideal er at barnet skal få utvikle seg fritt, uten å føle seg presset til å passe inn i en mal eller bli som «alle andre». Gjennom skoleårene hos oss møter elevene et bredt spekter av kunnskap innen praktiske, kunstneriske og teoretiske fag. Vi ønsker å gi elevene en skolehverdag preget av engasjement, skaperglede og en forståelse for verden rundt dem. Grunnleggende verdier som respekt for medmennesker, natur, planter og dyr er dypt forankret i vårt tankesett. Vi arbeider for at elevene skal utvikle gode relasjoner til hverandre, tilegne seg kunnskap og få en dypere forståelse for naturen og mangfoldet i samfunnet.

En steinerskole i utvikling

Rigmor Haugen Jensen og Ingerid Finsveen

Det har gått 20 år siden Rigmor Haugen Jensen skrev *Å huse en steinerskole* i den gangens jubileumsheftet. For noen vekker tilbakeblikket nostalgiske minner om skolens spede begynnelse, mens vi som har kommet til senere, ser det som en fascinerende historie.

I forbindelse med skolens 40-årsjubileum spurte jeg Rigmor om vi kunne børste støvet av denne historiske teksten og føye til de siste års hendelser. Tillatelse ble gitt, og dette innlegget starter med hennes tekst fra 20-årsjubileet og fortsetter med hendelser frem til i dag.

Å huse en steinerskole

På de 20 årene som er gått siden den spede begynnelse med en liten førsteklasse, har skolen vokst i høyden og bredden – til en fulltallig barne- og ungdomsskole med rundt 150 elever (i 2005) og 20 lærerårsverk. Etter som skolen har vokst i antall elever og tilhørende lærere, har rimeligvis behovet for lokaliteter økt tilsvarende. Dette skal være et kort tilbakeblikk, ut fra hukommelsen og med en foreldresynsvinkel, på skolens «ytre» historie fra Bakkegrenda til salbygget.

Det aller første året ble altså tilbrakt i et forsamlingslokale i Bakkegrenda. Neste år flyttet skolen til den tidligere yrkesskolen i Fåberggata. Der var det, til nød, klasserom nok til en barneskole. Med mange ildsjeler blant foreldrene ble rommene pusset opp og lasert i «Steinerskolefarger» etter som de skulle tas i bruk til nye klasser. En sal med tilgrensende kjøkken var egnet til eurytmi, samt månedsfester og andre arrangementer. Etter hvert fikk også SFO plass her.

Men kommunen hadde andre planer for tomten i Fåberggata – det var snakk om å bygge krematorium, i alle fall skulle Nordre gravlund utvides med den tomten skolen stod på. Den gamle bygningen hvor det var lagt ned så mange dugnadstimer, skulle rives. Sistnevnte er så vidt jeg kan se, den eneste av kommunens planer i denne

forbindelse som er blitt realisert siden Steinerskolen måtte flytte i 1992. Det får være som det vil; bygningen var strengt tatt for liten for å huse en fullt utbygd grunnskole, og tomten var kanskje heller ikke den beste til å bygge på, i alle fall er det nærliggende å tenke slik når man sammenligner med nåværende skolelokaliteter. Det var likevel mange foreldre som hadde betenkeligheter mot å flytte skolen såpass langt bort fra Lillehammer sentrum.

Men skole måtte vi ha, og det var mange fordeler med gamle Øyre skole, som den het. Flotte landlige omgivelser ga muligheter for både spennende lekeplasser og hagebruk. På andre siden av veien lå grendahuset Heimtun, den gang ideelt til eurytmi og fester. Selve skolebygningen «Krystallen» huset den gang en barnehage, mens lærerhuset, den mer enn hundre år gamle tømmerbygningen som visstnok skal være den eldste skolebygningen i Lillehammer, var klubblokale for MC klubben. Et eldre bolighus, det nåværende håndverkshuset, hørte også til eiendommen, samt en gammel låve, som senere skulle bli berømt/beryktet som den «lilla låven på Steiner-skolen». Den kommunalt eide tomten ble kjøpt for en kvadratmeterpris som jeg ikke husker lenger, men den skal være noe av den høyeste prisen en steinerskole i Norge har betalt for en tomt...

Det var mye som måtte gjøres før skolen kunne tas i bruk. Budsjettet var meget stramt, så det meste måtte utføres på dugnad i løpet av våren og sommeren -92. vissheten om at vi nå var selveiende, var en sterk drivkraft i arbeidet, og vi kom (noenlunde) i mål til skolestart. Noen større snekkerarbeider var også påkrevd: trappene i hovedbygningen var for smale ifølge brannforskriftene. Løsningen ble å fjerne hele trappen for å få større garderobe, og så bygge et trappe-tårn på utsiden av bygningen. Men ombygging av gamle hus kan by på uønskede overraskelser – det viste seg at veggene i trappegangen var kledd med asbestplater. Det måtte et spesialfirma til for å få fjernet platene forskriftsmessig, noe som resulterte i utsatt skolestart med to uker. For å få to rømningsveier fra 3.etasje, ble branntårnet bygd noen år senere.

Som mor i 3.klasse skoleåret 1991–92 kan jeg også informere om det aller første «nybygget» som ble reist på skoletomten: Det var et stokkhus i jernalderstil som 3.klasse og lærer Kirsti, med litt hjelp fra foreldrene, bygde i «eplehagen» om våren før skolen flyttet inn. Stokkhuset fungerte som lekehus i mange år, før det ble revet av sikkerhetsmessige hensyn for noen år siden.

Men heller ikke den nye skolen var stor nok. Hovedbygningen hadde fire klasserom + to rom som det iallfall den gang var helt naturlig å kalle «kjeller». Da det gikk opp for oss foreldre at rommet med mugg og løs murpuss skulle bli våre barns klasserom, var det bare å sette i gang. Rommene ble pusset og malt, og panel på innerveggene tok bort litt av kjellerpreget. Takhøyden var akkurat passe til 4. klassingene som skulle bruke det minste rommet.

Det nåværende lærerværelset var også klasserom i flere år, det var stort nok, men veldig kaldt! Flere av klassene var ganske små de første årene på Øyre, særlig de første ungdomstrinnsklassene, så det var mulighet for å finne fleksible og kreative løsninger for å få klasserom til alle klasser. I håndverkshuset har det f.eks. vært to klasserom: den bittelille 8. klassen med 5 elever trengte jo ikke all verdens plass...

Før eller senere måtte skolen ha flere ordentlige klasserom, med plass til en «hel» klasse. Solfeng ble bygget i ikke minst ved hjelp av en uventet «Amerika-arv»: Eurytmisten Kari Lunde van Oordt, opprinnelig fra Lillehammer, som døde i Spring Valley, California i 1993, hadde testamentert en større pengesum til skolen. Solfeng ble tegnet av Egil Sorgendal i samarbeid med Randi Sira og stod ferdig i 1997. Nå hadde vi fått vår første bygning med goetheanistisk formspråk. Det var en lyst for barn og voksne å gå inn i de nye sekskantede klasserommene.

Solfeng rommet fire klasserom, samt grupperom. Men skolen var fortsatt avhengig av at noen klasser var relativt små. Drømmen var

å ha 9 klasserom i riktig størrelse, som kunne tilpasses til de forskjellige klassetrinn. Og så trengte vi absolutt en eurytmisal. Dette behovet ble akutt idet grendahuset Heimtun ble stengt høsten 2002. Åpningen av 20 årsjubileet er også den offisielle innvielsen av vårt nye salbygg, som også rommer to klasserom og allrom i underetasjen.

20 år etter

Det har nå gått 40 år siden Steinerskolen på Lillehammer ble grunnlagt, og 20 år siden Rigmors innlegg i forrige jubileumshefte. Mye har skjedd siden den gang.

Den første store endringen var i forbindelse med brannen i SFO og 1. klassehuset våren 2013. Oppussingen varte gjennom hele skoleåret, og 1. klasse og SFO måtte midlertidig flytte opp i Solfeng. Det som først føltes dramatisk, skummelt og trist, endte i stor glede da det nye klasserommet og skolekjøkkenet sto ferdig. Klasserommet ble staselig med nytt gulv og flott vedovn, og skolekjøkkenet som ble satt opp ble utstyrt med en industrioppvaskmaskin.

Varme i mer regulert form er å foretrekke, og året etter brannen ble det satt opp ei smie ved siden av håndverkshuset. Jostein Volden startet opp med undervisning, og to medarbeidere ble sendt på kurs hos en fagkyndig i Saksumsdalen.

Videre etter å ha kjent på liten plass og lite tilfredsstillende ventileringsplass på lærerværelset i flere år, ble det i 2015 satt i gang oppussing. Rommet som fungerte som vaktmester- og redskapsrom ble pusset opp og vi fikk et større, lysere og bedre ventilert lærerværelset. Det lille rommet som ligger innerst i forbindelse med lærerværelset ble gjort om til kontor for pedagogisk leder. Tidligere lærerværelse ble satt i stand med arbeidspulter i båser, slik at alle ansatte hadde en plass å sitte og jobbe. Dette var et behov som hadde vært et ønske fra lærerne en stund, og ble endelig realisert. Flere utbedringer ble gjort dette året. Taket i allrommet ble senket, rommet lydisolert og belysning skifte.

Så var det uteområdet sin tur. Gjentatte ganger har forbedringer av uteområdet vært et tema blant kollegaer og foresatte. I et led rundt en ny plan for uteområdet ble paviljong i 2017 flyttet dit den står i dag. Ønsket var at den fine paviljongen skulle få en større rolle i skolens markeringer gjennom året. Flyttingen og målet lykkes, og i dag er den i bruk under ulike feiringer.

Samme året som paviljongen ble flytte trengte barnehagen et sted å være. De var i en prosess med nybygg, og trengte hjelp til å huse de eldste barna. Skolen leide da ut 1. etasje i 1. klasse huset til barnehagen, og 1. klasse flyttet opp til Solfeng. Nybygget i barnehagen ble utrolig fint, og i dag jobber vi sammen for å gjøre uteområdet mellom oss hyggeligere, og for å vise at vi hører sammen.

Å drifte bygg koster mye og krever jevnlig vedlikehold. I 2019 ble vann- og ventilasjonsanlegg i Salbygget oppgradert, og i 2022 måtte vi stengte håndverkshuset og 2. etasje i Krystallen pga. høye strømkostnader. Leieavtalen rundt gymsal på Jorekstad ble avsluttet for å spare penger, og salen ble tatt i bruk til gym. Med vedvarende høye strømkostnader, Krystallen i stadig dårligere forfatning og beskjed om nedskjæringer i tilskudd for privatskolene ble planene om plasseffektivisering et enda større behov. Ekstra klasserom og grupperom ble planlagt i Salbygget. Startskuddet var i januar 2024, og etter vinterferien ble det nye klasserommet, i det tidligere Allrommet, tatt i bruk. Svært påskyndet på grunn av innbrudd i Krystallen, som førte til nedstengelse av bygget. Videre fikk lærerhuset et etterlengtet løft i løpet av sommeren. Nytt kjøkken i det lille rommet innenfor lærerværelset og nyoppusset arbeidsrom for lærerne med oppgraderte skap, pulter og belysning. I alle rom og lagre ble det ryddet og systematisert på nytt.

I dag har skolen tre bygg som huser elever. Salbygget, Solfeng og et eget hus for SFO, mat og helse og kunst og håndverk. Fra høsten 2025 vil håndverkshuset igjen få liv med kommende 1. klassinger. En skole med mye interessant historie, og en spennende fremtid i møte.

Arkitektur som pedagogisk verktøy

Intervju om utformingen av Lillehammer Steinerskole

Intervjuet er gjennomført av Gabriel Sosa (Mexico, 1974), arkitekt.

Han jobber som miljøarbeider og underviser eurytmi ved Lillehammer Steinerskole.

Lillehammer Steinerskole er et eksempel på hvordan arkitektur kan støtte pedagogiske prinsipper og skape et inspirerende læringsmiljø. I dette intervjuet deler arkitekten Egil Sorgendal sine tanker om skolens design, inspirasjonskilder og hvordan bygget har utviklet seg over tid. Han reflekterer også over hva han ville gjort annerledes i dag og hvordan fremtidens skolearkitektur bør utformes.

Hvordan ble du arkitekt? Hva er din bakgrunn?

Jeg hadde en onkel som var arkitekt, og han inspirerte meg mye. I tillegg var mormoren min alltid opptatt av å tegne ombygginger og møbleringsløsninger for hytter, noe som vekket interessen min for rom og design.

Arkitektur ble etter hvert en naturlig del av livet mitt, og jeg har alltid likt å tegne. Jeg har kanskje aldri vært spesielt flink, men jeg har kunnet tegne forståelig og realistisk – folk har alltid skjønnet hva jeg prøver å formidle. Med årene har nok tegneferdighetene mine blitt litt svakere, men interessen har alltid vært der.

Senere begynte jeg å jobbe mer med digitale verktøy, og foto har også vært en stor lidenskap for meg. Interessen for natur, miljø og bærekraftige løsninger har alltid stått sentralt. Da jeg begynte å studere, var det midt i den første grønne bølgen, hvor arkitektur i større grad skulle tilpasses både bygde og naturlige omgivelser, samtidig som materialbruken skulle være mer miljøvennlig.

I tillegg tok jeg et halvt års fordypning etter studiene, hvor jeg jobbet med temaer som energibruk, rensing og gjenbruk av vann og avløp, samt alternative energikilder. Dette ga meg en dypere forståelse av hvordan arkitektur kan bidra til en mer bærekraftig fremtid.

Hvilke prinsipper var viktige ved utformingen av skolen?

Rudolf Steiner har skrevet lite om arkitektur, men han vektla bygningers betydning for helse, trivsel og læringsmiljø. Han beskrev hus som menneskers ytterste hud – en hud som verken bør være tett og hard eller ha skarpe kanter. Dette inspirerte meg til å bruke et organisk formspråk, særlig påvirket av svensk og norsk Steiner-arkitektur. Bygget er utformet innenfra, med rom som er behagelige å oppholde seg i og tilpasset brukernes behov. Naturlige, pustende materialer som tre og lasur behandling ble valgt for å skape et sunt inneklima.

Jeg har samarbeidet med sivilarkitekt Randi Sira som har vært med prosjektering, sivilarkitekt Jan Arve Andresen og sivilarkitekt Espen Tharaldsen har samarbeidet med. For å unngå sterile korridorer ble det lagt vekt på åpne, trivelige rom, inkludert garderober. Økonomiske og arealeffektive løsninger var avgjørende, ettersom budsjettet var stramt. Her ble det skåret til beinet.

Hvordan støtter arkitekturen Steinerskolens pedagogiske prinsipper?
Målet var å integrere pedagogiske prinsipper i arkitekturen. Klasserommene er utformet for både tradisjonell undervisning og fleksible læringsformer, som ringen i de lavere klassetrinnene, forestillinger og andre aktiviteter. Rommene fungerer også som hjem for klassene og har særpreg. Fargevalget følger Steiners teorier, basert på Goethes fargelære, tilpasset elevenes alder.

Hva var de viktigste inspirasjonskildene i designprosessen?

Arbeidet til Arne Klingborg og Erik Asmussen i Järna, Sverige, har vært en stor inspirasjon, sammen med ekskursjoner til andre Steinerskoler og barnehager. Jeg har også hentet inspirasjon fra antroposofisk litteratur og Goetheanum i Dornach. Samarbeidet med arbeidsgruppen Hus, Espen Tharaldsen og arkitekt Jan Arve Andersen (Inspiris) har vært viktig. Jeg var også med på å tegne et konferansehotell i Järna.

Hvordan ble naturen og landskapet på Vingnes og gamle Øyre skole tatt hensyn til i planleggingen?

Det var viktig å bevare bjørkene på oversiden og plassere bygningene slik at de harmonerer med terrenget og de eksisterende byggene. Bygningene er ikke ruvende, men følger landskapets former for å skape en naturlig helhet.

Hvordan ble lærere og elever involvert i designprosessen?

Skolen opprettet en byggegruppe der hele lærerkollegiet deltok. Prosessen var lang og preget av en flat struktur, noe som gjorde beslutningstaking utfordrende.

Hvordan har bygningen fungert over tid?

Solfeng-bygget er nesten uendret siden det ble oppført, noe som tyder på at det har fungert godt for skolen. Salbygget med klasserom, sal og allrom har også oppfylt forventningene. Økonomiske hensyn førte til at gangen ved salen ble minimal, men dette ble løst ved å bruke allrommet som vestibyle ved arrangementer. Behovet for

flere grupperom og klasserom har gått på bekostning av eurytmirommet og allrommet, men skolen har tilpasset seg godt. Jeg skulle ønske arkitekten ble involvert i ombygginger og tilpasninger.

Hvilke tilbakemeldinger har du fått fra lærere og elever?

Tilbakemeldingene fra lærere, elever, foreldre og andre brukere har vært utelukkende positive.

Er det noe du ville gjort annerledes med dagens erfaring?

Jeg ville forenklet prosjekteringsprosessen ved å gi byggekomiteen større myndighet og et klarere mandat.

Hva betyr det for deg å ha vært med på å forme Lillehammer Steinerskole?

Det har vært en stor glede og ære. Solfeng og Salbygget er mine «babyer», og det har vært spesielt givende å skape dette for mine døtre og nå mitt barnebarn. Når jeg besøker skolen, føler jeg ro, tilfredshet og stolthet. Det jeg så for meg ble realisert, og jeg mottar stadig ros for arkitekturen.

Hvordan ser du på fremtiden for skolearkitektur generelt?

Store skoler som føles som undervisningsmaskiner bør unngås, da de kan føre til mistrivsel, mobbing og skolevegring. De er også kostbare på grunn av brannsikring og materialvalg som stål og glass, og de harde overflatene skaper dårlig akustikk. Skoler bør deles opp i mindre enheter for å skape tilhørighet, og bygges i en menneskelig målestokk med hovedfokus på barnets behov. Arkitekturen bør legge til rette for pedagogikk, sosial utfoldelse, harmoni og trygghet.

Synes du at barn lærer om arkitektur i skolen?

Barn får altfor lite undervisning i arkitektur i skolen, selv om det er en så sentral del av hverdagen vår. Arkitektur påvirker hvordan vi lever, lærer og samhandler, men det blir ofte glemt i skolefagene.

I Steinerskolen kan det nok vært en litt tettere kobling til arkitektur, nettopp fordi estetikken, håndverket og formgivning er en viktig del av pedagogikken. I tillegg har Steinerskoler ofte et bevisst forhold til bygningene sine – både utforming og materialbruk – som del av læringsmiljøet. Det kan bety at elevene blir mer oppmerksomme på arkitektur gjennom praktiske oppgaver, kunsthåndverk eller arbeid med håndverk og modellbygging.

Min reise med Steinerskolen: Fra elev til forelder

Marie Skarbø Sorgendal

(En av fire foresatte som også ble intervjuet som elev ved 20 års jubileumet)

Jeg startet på Steinerskolen på Lillehammer i 1993 og gikk der til 2002. Årene jeg gikk på skolen har gitt meg mange fine minner, vennskap og en trygg selvfølelse. Når jeg nå følger med datteren min, Sofie, sin tid på skolen blir jeg igjen minnet på mye av det fine jeg selv opplevde.

Da jeg selv gikk på skolen, satte jeg pris på å gå i en liten klasse. Det bidro til at vi ble godt kjent med hverandre og ble nære venner på tross av ulikheter. Det er noe som jeg har tatt med meg og som har bidratt til at jeg er nysgjerrig på å bli kjent med ulike mennesker og en tanke om at alle har sine styrker. Det å være i en liten klasse innebar også at læreren kjente oss godt; la merke til hvis noe var galt, kjente våre styrker og hvordan det var lurt å utfordre oss. Vi fikk mange trygge voksne rundt oss og kjente alle lærerne på skolen, foreldrene til alle i klassen og etter hvert de fleste barna på skolen. Det bidro til trygghet og at også jeg som var ganske sjenert kunne slippe meg løs og leke fritt i skolegården.

Både som barn og forelder har jeg satt pris på samholdet mellom foreldrene. Det å kjenne alle foreldrene i klassen godt, å kunne få støtte i utfordrende situasjoner for barna, ha gode samtaler og hyggelige stunder sammen. Jeg synes det er koselig at når barna møtes, benytter vi voksne også like gjerne tiden til å møte hverandre.

Jeg setter også pris på at skolen ligger landlig til med gode turmuligheter og unna byens biltrafikk og eksos. Og samtidig er det kort vei til stasjonen og buss direkte til skolen, som har gjort det lett å gjennomføre i en ellers travel hverdag.

Utover en spennende og engasjerende undervisning (som gjorde at foreldrene mine hadde utfordringer med å få meg med på Hellastur i skoletiden) har skolen har gitt meg minner jeg tar med meg videre;

lanternefester, skuespill som involverte hele skolen, julemarked og den gode stemningen, adventsfest med mer. Jeg kan huske nysgjerrigheten til oss barna når læreren hadde tegnet et nytt bilde på tavlen om morgenen eller vi fulgte med på hvordan årstidsbordet endret seg i takt med sesongene. Smilene til mine klassekamerater når vi prøvde å balansere kobberstavene på vei nedover ryggen i eurytmien, resitering av Voluspå og sanger vi sang i kanon. Jeg har fått minner fra gruvetur på Røros, tur til Soleggen og Galdhøpiggen, seiltur med Sara Kjerstine i Trondheimsfjorden, tur med de hvite bussene til Polen og Tyskland, kanoturer og overnatting i lavvo. Dette er minner som har satt seg og fortsatt kan gi meg glede.

Jeg har tatt med meg en nysgjerrighet og læringsglede, som har fulgt med meg gjennom mange år i skolesystemet og nå helt til en doktorgrad. Gjennom min utdanning innen pedagogikk har jeg oppdaget hvordan Steinerskolen har lagt til rette for å stimulere ulike læringsstiler og flere bearbeidinger av materialet vi skulle lære. Dette bidrar til å treffe ulike elevers læringsstil om det er auditiv, visuell eller taktil læringsstil. Jeg satte veldig pris på de kreative fagene, som tegning, maling, leire, veving, søm, sløyd med mer. Den allsidige undervisningen gjorde at vi alle fikk skinne innen hver vår gren av ulike fag og teknikker. Vi var spente på og gledet oss til å lese vitnemålet vi fikk ved skoleårets slutt med beskrivelser av våre styrker og hva vi skulle fokusere på fremover. Skrevet av lærere som kjente oss godt.

Det å kunne fordype seg i fag i periodeundervisningen har vært spennende, og bidro også til en dypere forståelse og engasjement for emnene. Steinerskolen fokuserer på å danne hele mennesket og å bidra til trygghet, selvstendig dømmekraft, nysgjerrighet og livs-lang læring. Denne helhetlige tilnærmingen har gitt meg muligheten til å utvikle både akademiske og personlige ferdigheter, noe jeg har opplevd at har vært uvurderlig for min egen vekst og utvikling.

Når jeg nå har valgt Steinerskolen for min datter, er det nettopp disse verdiene jeg ønsker å videreføre. Jeg håper at hun, og mange

andre barn, kan få oppleve den samme tryggheten, læringsgleden og nysgjerrigheten som jeg gjorde. Jeg ønsker at hun skal oppleve det samme samholdet mellom elever, foreldre og lærere som jeg gjorde: At hun får flere «trygge voksne» rundt seg og lærer å bli glad i folk som er forskjellige fra henne selv. Jeg vil at hun skal bevare nysgjerrigheten, lekenheten og læregleden – og få en skolehverdag fylt med kunst, musikk og fellesskap.

Før jeg avslutter ønsker jeg å takke alle medelever, lærere og foreldre som har bidratt til og fortsetter å bidra til at Steinerskolen er et sted fullt av liv, latter og lærelyst.

Gratulerer med jubileet!

Glimt fra en hverdag

Tre lærere gir oss et glimt inn i småtrinn, mellomtrinn og ungdomsskolen.

Småtrinnet

- Læring gjennom lek
- Finmotorikk, grovmotorikk
- Selvregulering og sosiale ferdigheter
- Sanseerfaringer – estetikk

Solen titter opp fra horisonten og begynner å varme på kinnene mine. En ny skoledag og skoleuke skal snart bryte ut for fullt. Frisk vårluft trekkes inn i lungene og lyden er som på skolegårder ellers, lyden av stemmer, latter, rop og raske skritt blandes sammen til en fin morgentone. På fotballbanen er det barn som spiller fotball og det kommer stadig flere barn som kaster seg inn i spillet. «Svoosj» er lyden av ziplinen som suser forbi meg.

«Hallooo» hører jeg fra høyt oppe et sted. Jeg løfter blikket og ser ei jente smile stort og stolt der hun sitter på toppen av klatrestativet. I klatrestativet er det fullt liv med armer og ben til alle kanter. I skolegården står det store og små. De skravler om været, helgen som har vært og annet småsnakk.

«Riiiiiing» sier skoleklokka som melder at skoledagen skal begynne. Alle barna avslutter raskt leken de så ivrig deltar i, og starter sin vandring inn til klasserommet sitt. 1. og 2. klasse samler seg spent ute ved skolebygget Solfeng. Det ser ikke ut som at de har tenkt seg inn på en god stund. Tursekkene er på og ut av dem titter det frem små og store vedkubber. De skal nok på tur i Eventyrskogen i dag og tenne bål. I eventyrskogen er det alltid noe nytt å oppdage og utforske. Kanskje er det vårens første løvetann å finne i dag? Eventyrskogen er like ved skolen og innbyder til kreativ frilek der alle som vil får være med. Jeg ser læreren har med seg spikkekniiver. Det er nok for de som vil sitte rundt bålet og spikke. Kanskje de kan spikke en grillpinne? Eller en smørkniv? Jeg ønsker dem en riktig god tur i det de forsvinner ut av skoleplassen.

Jeg tar turen inn til 3. klasse som allerede er godt i gang med dagen. Her står det en hare, rev, kråke og mange flere karakterer fra skuespillet om Frans av Assisi. Elevene har lenge fått høre underlige, fantastiske og spennende fortellinger fra Frans av Assisi og nå skal de jobbe videre med det gjennom skuespill. Rommet er fylt av et alvor. Replikker skal huskes, sang og bevegelser skal øves. Skuespillet skal nemlig vises på årets skoleavslutning til sommeren.

Mens de fortsetter øvingen, rusler jeg videre inn til 4. klasse og der blir jeg møtt av vakker sang. «Alle fugler» synges tostemt, tre vers på rams. Barna er stolte og glade over hva de får til og er ekstra ivrig nå som de har fått meg som et lite publikum. Etter å ha sunget, klarer de ikke vente lenger med å sette i gang arbeidet for dagen. De startet forrige uke med mål og vekt som tema i matematikken. De har tegninger av egen tomme, håndsbredd, alen, favn og fot oppe på veggene. Barna er raskt i gang med å måle alt fra lengden på egen nesetipp til bredden av klasserommet. Da oppstår det en uenighet. Første påstand er at klasserommet er 24 fot bredt. Dette er det mange barn som er uenig i og hver og en har et nytt mål og mening om hvor mange fot klasserommet er. Hvordan skal barna bli enige om hvor bredt klasserommet er? Læreren vet råd. Hun finner fram meterstaven og forteller livlig det historiske rundt meterstaven. Elevene lyttet oppmerksomt på hva læreren hadde å fortelle. Prosjektet videre i uken blir å sage, pusse og svi egen meterstav.

Mellomtrinnet

Klokka er 08.55 på en mandag, du er trøtt og slapp og skulle ønske helga kunne vart bare litt lenger. Du går inn i gangen og tar av deg jakka – hva er det du egentlig skal på skolen i dag? På ukeplanen sto det et eller annet om historie i hovedfag, og noe mer, men hvordan skal du liksom klare å huske det så tidlig på en mandag da? Skoene forsvinner av, og inneskoene på. Det var noe sånn kjipt og gammelt i hvert fall, noe som sikkert har vanskelige ord og greier. Du går inn i klasserommet.

Inne i klasserommet er det video av en peis på smartboardet... hva søren? Det var nytt. Peisen lyser i hvert fall opp litt, alt lys er jo slått av – annet enn de mange kubbelysene som står tent rundt om i rommet. Når du stopper opp hører du at det går lav musikk i bakgrunnen, sånn korsang du har hørt i kirka. Hva er det som skjer nå egentlig? Du begynner å spørre læreren som sitter der om hvorfor det er så rart i klasserommet i dag. Du får ikke så mye svar, bare spørsmål tilbake. Lærere er så irriterende når de gjør det der! “Hvorfor synes du det er rart i klasserommet i dag da? Hvordan føles det annerledes enn til vanlig?”, irriterende. Men ... Det føles jo rart og annerledes, hvorfor? Det er mørkt, men samtidig lyst rundt omkring. Det minner deg litt om når du er på hytta, der er det heller ikke så mye lys. Det er ganske koselig og rolig egentlig.

Klassekameratene dine kommer inn én etter én og reagerer likt som deg, endelig noen du kan diskutere dette rare fenomenet med. Når alle er på plass stiller læreren din seg opp og sier “God morgen alle sammen, og velkommen til hovedfagsperiode om middelalderen i Europa.” Du ser ned og innser at det vanlige morgenverset har blitt festet på pulten din, litt rart siden du kan det utenat. Men vent litt... det gir jo null mening! Det er bare masse rare ord. Læreren din sier at gjennom denne perioden skal dere si morgenverset på latin hver morgen, og så begynner du å gjenta én og én setning høyt etter læreren. Gjennom timen blir dere delt inn rart og plassert i en trekant, og eleven på toppen får lov å bestemme alt. Det kommer opp merkelige tepper på veggen med bilder på. Det blir også hengt opp flere forskjellige kart som er delt opp helt feil og med masse feil i navnene.

På denne måten startet vi arbeidet med en ny historieperiode på mellomtrinnet. Gjennom perioden har læreren en sentral fortellerrolle for å formidle fagstoffet. Dybdekunnskapen til læreren er god og stødig, slik at stoffet kan legges frem som historier og fortellinger som elevene lever seg inn i. Gjennom arbeid blir det lagt fokus på at elevene skal leve seg inn i fagstoffet. Det blir fortalt historier om

produksjonen av bøker og hvor kostbare og sjeldne de var for så lenge siden. For at elevene skal få forståelse for hvorfor det var slik lager vi eget blekk, vi produserer egne ark som må formes og tørkes og vi lager egne fjærpenner. Når alt er klart får elevene prøve seg på å skrive på egenlagde ark, men eget blekk og fjærpenn. De får erfare hvor tidkrevende, kostbart og vanskelig det er og var å produsere ting som bøker. Slik fortsetter vi å jobbe med forskjellige temaer og problemstillinger gjennom perioden.

Elevene får leve seg inn i den tidsperioden de lærer om, de får erfare og kjenne på forskjeller fra da til nå og de får egenerfart innsikt i hvordan fortiden har påvirket fremtiden – historiebevisstheten står i fokus. Det vekkes nysgjerrighet og lærelyst.

Ungdomstrinnet

Når vi jobber på en Steinerskole, er «hele mennesket» alltid i sentrum og troen på det enkelte menneskets uendelige muligheter. Hva betyr dette i praksis, alle de 190 skoledagene som finnes i et år?

Når vi går inn til en time, møter vi blikket i øynene, mimikken i ansiktet, kroppsholdningen og vi hører stemmen når vi hilser på hverandre. I løpet av sekunder, tar hver elev læreren inn og læreren tar elevene inn, både som gruppe og som individ.

I dette «møtet» begynner en ny dag, en ny time.

Et lite «glimt» av skolehverdagen, blir gjennom noen tanker og erfaringer nå delt.

Hvordan lytter man til mennesket man møter?

Hvordan er man til stede i dette møtet?

Er undervisningsmetodene som brukes noe som kan romme «alle» i klassen, og som skaper glede og ny læring og som gjør at man vil lære enda mer?

Å kjenne at man blir møtt, er viktig for at dialogen skal få plass i klasserommet.

Spørsmålet som jeg derfor stiller meg etter hver undervisningstime er: Er jeg som lærer, en veileder som gir rom for dialog?

Er jeg en lærer som gir rom for at alle skal oppleve seg frie og trygge til å stille spørsmål? Slik at man gjennom å stille spørsmål blir motivert til å stille enda flere spørsmål, undre seg over at det ikke alltid finnes et lett svar på det man lurte på.

Da er min erfaring at gjennom å stille spørsmål og å søke, blir det liv på en positiv måte. Uro kan nesten bli borte og latteren sitter løsere og velviljen til en hyggelig kommentar kommer oftere.

Dag etter dag, i bevissthet over hvor viktig dette møtet er, kan dette åpne for et felleskap som kan ha mye liv, et liv som åpner og ikke lukker.

Elevene kan gi uttrykk for at de liker hvordan de får jobbe med et tema. Teori om andre land i verden er interessant på den ene siden. Men hvis elevene selv kan få utforske sitt eget nærområde, Lillehammer by, som jo også er et vakkert sted på verdenskartet, filme og fortelle og lage sin egen lille «reise guide» - ja, da kommer smilene om munnen, og alle er aktive og positive på sin måte.

Kompetansemålene er mange. Og jeg spør meg selv, hvordan levende-gjøre kompetansemålene? Igjen er dialogen en innfallsvinkel som åpner for så mye.

Vi lærer ofte bedre når vi gjør noe i praksis. Jeg sammenligner gjerne nye ting vi skal lære som når vi skal bake en kake. Vi har en oppskrift. Det er viktig å følge oppskriften. Vil vi lage en sjokoladekake, ja så følger vi oppskriften til det. Vil vi lage sukkerbrød, følger vi oppskriften til det. På samme måte er det når vi skal lære om

ulike sjangere og skrivemåter. Eventyr har sin oppskrift, saktekster en annen.

Vi vet også at for å få en smakfull og god kake, må vi øve. Det er ikke sikkert vi lykkes første gang. Jo mer vi øver, jo lettere blir det!

Variasjon i arbeidsform skaper trivsel, kreativiteten får plass. Elevene viser glede og motivasjon og gjøre læring annerledes på en positiv måte.

Når elever uttrykke glede over en arbeidsform som kan være fri, men likevel har en bestemt ramme og der individuell tilpasning er mulig – gir det stor inspirasjon i skolehverdagen, og et godt sted å være.

Det underlige er at arbeidsformer av denne type, ofte gir aktive elever og mange sitter igjen med et resultat de liker og som de også kan finne glede i å vise for hverandre.

Slik vokser kunnskapen gjennom å stille spørsmål, lytte på hverandre, undre seg, søke og å akseptere mangfoldet i det hele.

Da er håpet at verktøykassen med ulike oppskrifter, kan brukes videre. At mange kan få oppleve å være både motivert og trygge til å bruke disse oppskriftene man har øvd på videre, både i felleskap og individuelt.

En spesiell plass i mitt hjerte

Henriette Klougart Jevnesveen

(En av fire foresatte som også ble intervjuet som elev ved 20 års jubileumet)

Steinerskolen har en spesiell plass i mitt hjerte fordi den ga meg friheten til å være meg selv. Den la grunnlaget for min varige entusiasme for læring.

For meg er Steinerskolen synonymt med frihet til å lære og glede ved å lære. Inndelingen av barnehage og skole som to separate enheter er for meg en snodig og utdatert måte å dele inn årene på. Læring skjer hele livet, og lek er læring.

Selv om vi lever lengre, blir barndommen kortere. Steinerskolen anerkjenner og skaper rom for lek, og stoler på at mennesket har en naturlig trang til å lære.

Steinerskolen gir barna friheten til å lære gjennom egne erfaringer og utforskning. I stedet for å presentere kunnskap som ferdige fakta, oppmuntrer Steinerskolen til en fenomenologisk tilnærming hvor barna får oppleve og forstå verden på sin egen måte. Denne tilnærmingen gjør læringen mer meningsfull og personlig, og gir barna muligheten til å utvikle seg i sitt eget tempo. Tiden vi mennesker bruker på å implementere kunnskap i hodet og kroppen er ulik, og mer formalistiske læremetoder kan skape unødvendig store forskjeller mellom de som lærer fort og de som lærer sakte. Steinerskolen klarer med sin tilnærming å kombinere at det alltid er noe å lære - uten at nivåene blir for synlige. Læring skjer uten å bedømme. Steinerskolen skaper et miljø hvor lek og læring går hånd i hånd, og hvor barnas naturlige nysgjerrighet og trang til å lære blir verdsatt og støttet.

Studietiden på Blindern var som å komme hjem etter tre år på videregående. Den måten å lære på, minnet meg mye om hvordan vi lærte på Steinerskolen. Undersøke/leke, lese, berette og formidle.

Jeg tror aldri jeg har vært særlig klassisk skoleflink, men viljen og lysten til å kunne førte meg gjennom masterstudier. Fantastiske krevende studieår, men hvor tidligere bedømmelser ikke sto i veien for gleden til å bli en del av det intellektuelle.

Da jeg fikk barn, var det et naturlig valg for meg å velge Steinerskolen. Jeg ønsket at mine barn skulle få den samme friheten til å lære og utforske slik jeg gjorde. Steinerskolen gir barna muligheten til å utvikle seg i sitt eget tempo, og oppmuntrer til læring gjennom lek og egne erfaringer. Jeg ser at den offentlige skolen har hentet mye inspirasjon fra Steinerskolen de siste årene, spesielt når det gjelder å anerkjenne at læring skjer gjennom lek. Men det jeg fortsatt opplever som unikt ved Steinerskolen, er dens fokus på det sanselige - å lukte, skape, bevege - som sentrale deler av læringen. Dette gir barna en helhetlig og meningsfull læringsopplevelse.

Det som er Steinerskolens største utfordring er å konkurrere mot et gratis tilbud. Skal man betale for noe, forventer man mer. Det kan være vanskelig å innfri. Vi mennesker shopper, og er vi ikke fornøyde kunder, kjøper vi noe annet. Skole er langsiktig. Det å tåle hverandre som mennesker er ikke et produkt man kan selge. Vi mennesker kommer i alle våre rariteter. Håpet om å tenne lærelyst hos den enkelte, tror jeg rommer og treffer flere på en Steinerskole - både den klassiske flinke, men også den klassiske bråkmaker. Jeg håper at Steinerskolen fortsetter å inspirere og støtte barn i deres læringsreise, slik den gjorde for meg. Og mest av alt, så tenker jeg at Lillehammer blir en fattigere kunst- og kulturby uten en Steinerskole - når man kjenner til dens popularitet i andre byer i Norge.

Til slutt vil jeg takke og unnskyldte til tidligere lærere og medelever for at jeg fikk være den bråkmakeren jeg var. Og dette gjelder vel stadig overfor alle som møter meg. Dog forhåpentligvis en kontrollert bråkmaker - som i bedre ordelag blir kalt for "the disrupter".

Hvorfor valgte jeg Steinerskolen for mitt barn?

Maja J. Volden

(En av fire foresatte som også ble intervjuet som elev ved 20 års jubileumet)

I skrivende stund sitter jeg og kikker i skolens jubileumsblad fra 2005, hvor jeg var en av elevene som ble intervjuet. Nå har det gått 20 år, og jeg vil aller først gratulere Lillehammer Steinerskole med 40-årsjubileum!

Jeg er mor til Runa i 4. klasse. Jeg har selv gått hele grunnskolen på Lillehammer Steinerskole, og det er jeg svært takknemlig og glad for den dag i dag. Jeg beskrev den gang skolegangen min som trygg og god, uten jag etter prestasjon eller måloppnåelse. Det ønsker jeg selvfølgelig for min datter også. Nettopp det er det enkle svaret på hvorfor min datter går på Steinerskolen. Når Runa kommer begeistret hjem fra skolen og forteller fra fortellerstoffet, eller synger på en sang klassa skal opptre med på månedsfest, får jeg bekreftelse på at Steinerskolen er et godt valg.

For jeg har stor tro på pedagogikkens utforming, hvor barnet inviteres med til utvikling og læring på en sammenhengende måte. Undervisningen er variert, der det teoretiske og kunstneriske inngår i en helhet med det praktiske, og ikke minst at lærestoffet er tilpasset barnets utvikling.

Jeg hentet bestandig den mest møkkete ungen i Steinerbarnehagen og på småtrinnet, hvor første tanke naturlig nok var; hvordan skal jeg få disse klærne rene og tørre til neste dag!? Men bak de skitne klærne så jeg min datter som hadde lekt fritt sammen med andre, brukt nysgjerrigheten sin, oppdaget naturens lovmessigheter, og brukte alle sansene sine til å ta inn verden og den gryende utvikling mot å bli seg selv. Når hele kroppen aktiveres, og barna får bruke hode, hjerte og hånd for å tilegne seg kunnskap utvikles så mange flere kvaliteter enn kun det intellektuelle- for hva er nå det?

Både i min oppvekst og i voksen alder hører jeg ofte høre at jeg tenker annerledes og kreativt. For meg høres det rart ut, fordi det er helt naturlig for meg. Men på den måten opplever jeg at Steiner-skolen har bidratt til at jeg står støtt i meg selv, i min tenkning og mine handlinger. Ja, kanskje spiller jeg ikke fløyte, regner brøk eller maler hver dag, men opplevelsene av undring, mestring og utfoldelse bærer jeg med meg i sekken. Jo flere strenger vi som menneske har å spille på, desto enklere tror jeg det vil være å møte livet, samfunnet og verden.

Dette var det litt mer komplekse svaret på hvorfor jeg ønsker at min datter Runa skal gå på Steiner-skolen. Jeg, og vi som foreldre, hviler godt i tanken om at skolen og steinerpedagogikken vil gi vår datter et solid utgangspunkt for å vokse opp til et robust, friskt, fritttenkende og handlekraftig menneske.

Med flid vil jeg føre mitt arbeid til ende

Guri Blekastad

35 år som håndarbeidslærer, eller kunst og håndverkslærer, som det heter i dag.

I 1990 ble jeg håndarbeidslærer på Steinerskolen på Lillehammer, og siden har jeg holdt på jobben. Den gangen var skolen ny, jeg var ung og det var begeistring og glede. Jeg var nyutdanna faglærer i forming fra Notodden og Blaker, med spesialisering i tegning og keramikk. I mine to første år som lærer, jobba jeg først på Ringeby Folkehøyskole, siden på Solvang barneskole i Øyer. En kveld i uka hadde jeg to grupper på Kunsts skolen for barn, to år i Ringeby og 12 år i Sør-Fron. (Kulturskolen)

Og hånden skal gjøre og hjertet skal kjenne

Fra rom til rom, fra hus til hus sprang jeg med hendene fulle av kurver med garn, ull, tegnesaker og leiresekker. Håndverkshuset var «huset mitt» i mange år. Der var det verksted og håndarbeidsrom, og der spilte vi i Gurinkas dukketeater.

Fra 2. til 10. klasse har jeg fulgt barna. Jeg har vel hatt nesten alle elevene som har gått på skolen. Ekstra stas å være lærer for barna til mine «gamle elever». Noen av dem har også vært mine kollegaer! Alltid hyggelig å møte igjen elever og foreldre på julemarkedet.

Vi har strikka, vevd og tova. Brodert korssting, sydd i skinn og lær. Farga garn og laga blekk. Modellert dyr i leire, tegna og malt. Sanger, dikt og eventyr hadde jeg med meg fra min egen barndom.

Så mye jeg lærte av mine gode kollegaer når jeg var hjelpelærer i hovedfag! Slik fikk jeg på en måte gå på Steinerskolen selv. Det har vært en stor rikdom og glede i hverdagen.

Men aller best likte jeg å ha kunsthistorie med 10. klasse: lage lino-snittkalender, modellere, male oljemaleri og ikke minst male de store veggmaleriene.

Alle turene jeg fikk være med på! Eventyrengea, Rørosturer med fire klasser, leirskole på Soleggen, fjellturer, skiturer og byturer. Nærøy. Oslo og København. Så mange 10. klasseturer: Trondheim, Athen og Firenze. De fire turene med Hvite busser/Fredseiser til Krakow, Berlin og Praha satte dypest spor.

*At det er min vilje fra uke til uke.
Vakkert for øyet og fullgodt å bruke.*

Festkomiteen! Der har jeg vært i nesten alle år. Slik vi skapte skolens årstidfester de første åra, slik er de fortsatt, stort sett, den dag i dag. Mikkelsmess, lanternefest, adventshagen, karneval og påskefest. Avslutningsfest for 10 klasse. Månedsfester og årstidsbord pynta med blomster og tova fugler og dyr.

Minnes alle kulisser og kostymer vi laga til sommeravslutningene. Og alle gangene jeg har spilt hyrde i julespillet.

Hverdag og fest med alle mine gode kollegaer gjennom alle år.

Jeg stortrives med mine kollegaer i dag. Vi er som en stor familie, vi er på lag. Det er raushet, varme og felleskap.

Nå gir jeg stafettpinnen videre, jeg mente strikkepinnene, videre, til de beste hender. Ett nytt kapittel er i gang.

Håndarbeidsversene

Håndarbeidsversene på skolen vår er laga av Live Blekastad, inspirert av Gulle Bruns vers. Live var lærer på skolen i mange år, og er min tante.

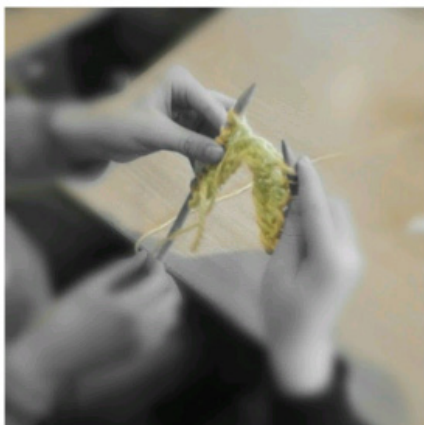
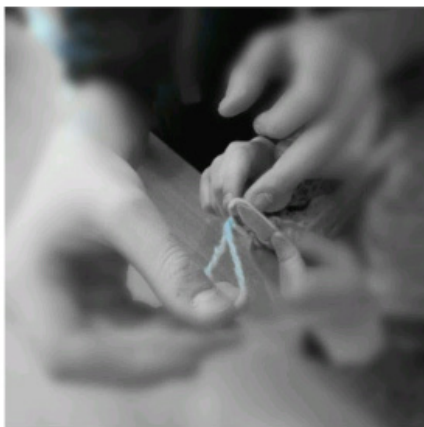
Fra 1. til 4. klasse

Strikkepinner, nål og saks, kom til arbeid, kom nå straks. Trådene lange, nøstene små, fingrene mange hurtig må gå. Hendene kjappe, arbeid må gjøre, munnene rappe, ingen må høre.

I 5. klasse får de nytt vers, det brukes ut 10. klasse

Med flid vil jeg føre mitt arbeid til ende, og hånden skal gjøre og hjertet skal kjenne, at det er min vilje fra uke, til uke. Vakkert for øyet og fullgodt å bruke.

Eurytmi et unikt fag

Ingerid Finsveen, Gabriel Sosa og Stian Hagen

Eurytmi er et unikt fag innen Steinerskolens pedagogikk. Kort og enkelt fortalt er det en kunstnerisk bevegelsesform som tar utgangspunkt i språk og musikk, og som bidrar til å styrke elevenes utvikling på flere plan.

I 2015 ble Eurytmihøyskolen i Oslo dessverre nedlagt. For å ivareta faget og dekke behovet for eurytmilærere, tok en gruppe eurytmister initiativ til å starte en ny utdanningsrekke. Mange Steinerskoler, inkludert Steinerskolen Lillehammer, har merket utfordringen med å finne kvalifiserte eurytmister. Derfor er det ekstra gledelig å kunne fortelle at vi i år har to medarbeidere som er under utdanning til å bli eurytmister.

Hva tenker de om eurytmi, og hvorfor valgte de nettopp dette faget? Det kan du lese mer om nedenfor.

Gabriel Sosa

Jeg er fersk i steinerpedagogikken og har ingen erfaring med eurytmi fra før. Eurytmifaget fanget fort min oppmerksomhet og undring over hva denne kunstformen dreier seg om. Dette ledet meg til å utdanne meg som eurytmist.

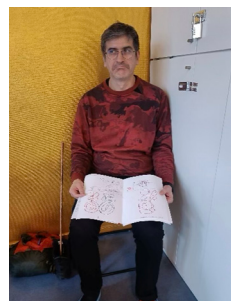
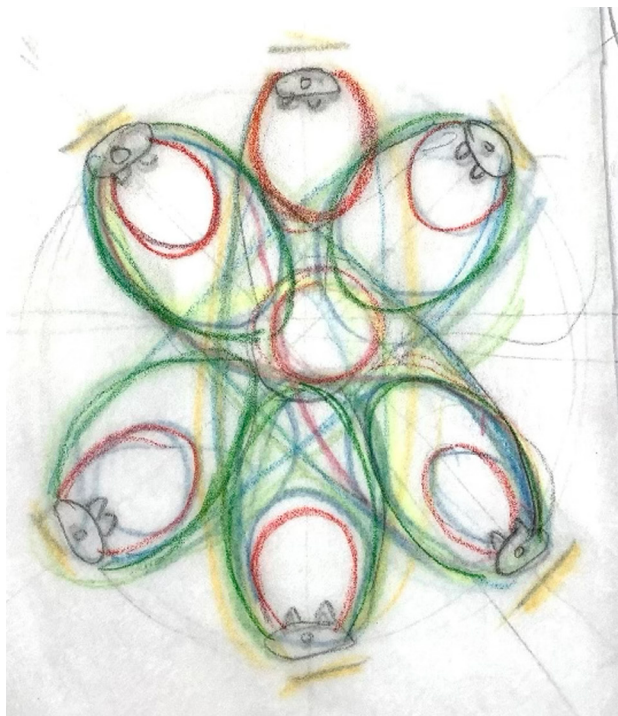
Spesielt interessant synes jeg det er å lære om pedagogikken i eurytmi for barn. Jeg ser hvordan eurytmi kan bidra til barns utvikling på en helhetlig måte ved å styrke deres koordinasjon, konsentrasjon og rytmefølelse. Gjennom eurytmi kan barn uttrykke seg på en fri og kreativ måte samtidig som de utvikler en forståelse av språk og musikk.

Utdanningen min ønsker jeg å bruke til å skape inspirerende og meningsfulle eurytmiklasser for barn, der de kan oppleve kroppsbevissthet og sosial samholdighet gjennom bevegelse.

Stian Hagen

Jeg opplever eurytmi som et fascinerende fag som befinner seg i skjæringspunktet mellom musikkens rytme og bevegelse, naturens og matematikkens mønstre og diktningens uttrykkskraft. Det er en kunstform som forener det sanselige og det strukturerte på en flott måte. I eurytmien jobber vi også med konsentrasjon og fokus, i et sosialt fellesskap. Dette mener jeg er spesielt viktig for dagens unge.

Nysgjerrighet var det som fikk meg til å utdanne meg som eurytmist. Et fag som for meg var både nytt og lite utforsket. Selv om faget har likheter med andre fag, har det likevel en egenart – spesielt i skolesammenheng. Jeg ser frem til å utforske og videreformidle eurytmiens muligheter i skolen.

Gabriel

Stian

Ut på tur, aldri sur!

Hanna Østen Taarud

Klasseturer er en viktig læringsarena der elevene får vise og møte andre sider enn i klasserommet. Klasseurene inneholder både faglig og sosialt påfyll som skaper erfaring og dybde i det faglige og gode øyeblikk og minner i det sosiale. På vår skole har vi en tradisjon for tre klasseseturer som er fordelt utover i skoleløpet.

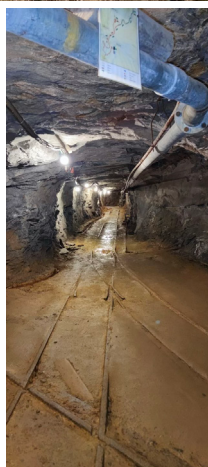
Steinerskolenes 4. klassinger får lære om uryrker. Muntlig fortelling og mulighet til å gjøre seg erfaringer rundt hvordan det var å leve for omtrent 100 år siden. Urinstinktene i oss kommer tydeligere frem og utviklingen frem til teknologi og samfunnet den dag i dag, er enorm. I klasserommet får elevene følge denne utviklingen for å senere få en bedre forståelse av utgangspunktet for slik det er den dag i dag.

Vi overnatter på historiske Stortvartz-området og inne i fjellet her er det drevet ut kilometervis med gruveganger. Bygningene vi sover i har vært overnatting for gruvearbeidere.

Vi reiser ut på utflukt og klassetur til Røros for å utforske, lære og erfare mer om gruvearbeideren og gruvedrift. Guidet tur i Olavsgruva, smeltehytta og i Røros by hører med.

Bli kjent med sentrum

Kort om en lang historie

Else Helbo (Tekst hentet fra 10 års jubileumshefte)

Omkring 1920 var maleren Hallvard Blekastad medarbeider ved det første Goetheanum, den første antroposofiske høyskolen i Sveits. I brev fra Lillehammer ble han oppfordret til å spørre Rudolf Steiner om hvordan mulighetene var til å starte en steinerskole, eller en Waldorfskole som det het den gang, på Lillehammer. Moderskolen i Stuttgart var bare noen få år på det tidspunktet. Men det var ikke lett å få en samtale med Rudolf Steiner. Han ble flere ganger møtt med ordene «Geduld, Geduld» (tålmodighet) når han forsøkte å bringe emnet på bane; tiden var ennå ikke inne.

Tålmodighet måtte til, også for den antroposofiske gruppen i Lillehammer, som den gang allerede hadde vært i aktivitet i noen år. Maleren rakk ikke selv å oppleve Steinerskolen bli virkelighet, men hans datter ble en av de første lærerne der.

Før det kom så langt, hadde mye skjedd. Gjennom flere år var det barnehagegrupper og ettermiddagsgrupper for skolebarn med tegning, maling, eurytmi, eventyrstunder m.m. Det var julespill og skuespill, foredrag og eurytmiundervisning, men først på 70- tallet ble planene om skolestart på Lillehammer mer konkrete, liksom andre steder i Norge.

Antroposofisk gruppe arrangert en rekke foredrag med Dan Lindholm om steinerpedagogikk, og etter dette ble en gruppe foreldre interessert i arbeidet. Det ble dannet arbeidsgrupper og studiegrupper, av vekslende størrelser og med vekslende oppslutning.

De færreste som arbeidet for skole og barnehage, kjente antroposofien fra før. Flere fattet ikke så stor interesse for den heller, men opplevde at steinerskoletankene var bra og ønsket en slik skole for sine barn.

De årlige julemarkeder viste seg å være en god måte å «markedsføre» seg på, fordi både det sosiale og ideene kom så tydelig fram, men også foredrag, stands i gata, lotterier og utstillinger var med i forberedelsene.

Etter noen år med barnehage kom skolen i gang høsten -85, med 13 1. klassinger i et lite, leid forsamlingslokale i Bakkegrenda. Året etter var det flytting til den gamle yrkesskolebygningen i Fåberggata – skolens tilholdssted inntil kjøp av gamle Øyre skole i 1992. I 1993 flyttet også barnehagen til Øyre og ble nabo til skolen i eget nybygg. Gjennom årene har det vært utfordringer, gleder, prøvelser og framfor alt spennende menneskemøter, som jo hører vår tid til, og skolen har begynt å få sin egen individualitet.

Å gå skoleveien på nytt – refleksjoner fra en forelder og tidligere elev

Kjell Magne Aspenes Robak

(En av fire foresatte som også ble intervjuet som elev ved 20 års jubileumet)

Steinerskolen på Lillehammer har vært en viktig del av grunnlaget for hvem jeg er og hva jeg gjør – både under og etter egen skolegang. Når jeg nå er tilbake på skolen som forelder, gir det meg en god anledning til å se skolen fra en annen synsvinkel og få nye perspektiver.

Jeg gikk ut fra Steinerskolen sommeren 2001 etter ni år som elev. På veien videre har min tid på skolen gitt meg mye verdifull ballast – både som menneske og samfunnsborger, og i mitt profesjonelle virke som musiker. Som en gutt med mye energi og stor uttrykkstrang hadde jeg stor nytte av å gå på en skole som hadde plass til hele meg, og som ga rom for å dyrke mine kreative sider. Jeg fikk videreutvikle min sans for det estetiske, og lære å se verdi i det typisk vakre så vel som det mer spennende og utfordrende. Og jeg fikk tidlig lære å formulere egne tanker og perspektiver gjennom en undervisning som gjennomgående la vekt på å anvende stoffet vi lærte og formidle det gjennom egne tekster og illustrasjoner.

Skolen ga meg også erfaring med det å stå litt på siden av det etablerte, og skape min egen vei utafor malen. Jeg ble tidlig i skoleløpet oppmerksom på at det var en større diversitet blant de jeg møtte på skolen enn blant mine jevnaldrende i et relativt konformt lokalmiljø. Jeg fikk dermed tidlig et bevisst forhold til hvordan ulike mennesker har ulike verdenssyn og ulike perspektiver. Og jeg kunne bygge en relasjonskompetanse som er nyttig å ha med seg i en verden der for mange vil dele inn i svart eller hvitt – med eller mot.

Som forelder har det å la mine barn gå på Steinerskolen vært et naturlig valg å ta. Selv om det er mye som har forandret seg på skolen siden jeg gikk der, så er det noen grunnpilarer som fortsatt er de samme

og som jeg i dag ser verdien av enda tydeligere enn jeg gjorde den gangen jeg var elev. Steinerskolen gir barna mulighet til å være barn, både fysisk og mentalt. Den gir dem anledning til å utfolde seg selv og utforske sin unike personlighet i et skolemiljø som både er trygt og godt, og spennende og utfordrende. De får en skolehverdag der man utforsker både lek og læring gjennom aktivitet og bevegelse, og som stimulerer nysgjerrighet og utforskertrang.

Gjennom en skapende, kreativ og estetisk bevisst skolegang blir barna introdusert for en verden av ulike tanker, ideer og perspektiver. Det er en skolegang egnet til både å utfordre og engasjere, og som utvikler evnen til å se etter løsninger framfor problemer. Samtidig er det et trygt og sosialt inkluderende miljø som gir plass og rom for utforsking av ens egen individualitet og uttrykkskraft.

Jeg trenger ikke å dele Rudolf Steiners syn på ett og alt, eller å ha studert alle sider av Steinerpedagogikken inngående for å se verdien i det grunnlaget Steinerskolen bygger på. Det viktige for meg som for-elder er at jeg kan være trygg på at skolen ser den enkelte elev og gir dem tid, rom og mulighet til å utfolde seg som barn og etter hvert som ungdommer, hver og én med sine unike personligheter. Og at de oppmuntres og utfordres på sin vei til å realisere mest mulig av det fantastiske potensialet som ligger i dem – som barn, ungdommer og mennesker. Steinerskolen har betydd mye for meg personlig, og jeg føler meg trygg på at den også kommer til å legge et solid og trygt grunnlag for mine barn på deres vandring gjennom livet.

Intervjuer

1. og 2. klasse

Frida Bergljot Fæste-Belbo: 1. klasse og Alvar Larsen: 2. klasse.

Frida Bergljot og Alvar går i sammenslått 1. og 2. klasse. Før jul var det mest 1. klassepensum, og etter jul hovedsakelig 2. klassepensum.

Frida Bergljot

Alvar

Vil dere fortelle litt om hva dere liker å gjøre på skolen?

Frida Bergljot: Jeg liker å leke! Ute leker jeg «15 gjelder», det ligner på gjemsel. Jeg leker med venner fra klassa, og fra andre klasser, særlig 4. klasse. Jeg liker også å huske, og å bruke zip-line og ake. Inne synes jeg det er morsomt å leke katter, kle meg ut, og leke familie. Jeg liker også å legge puslespill, spille lotto-spill og tegne, bygge med klosser og spille sjakk, og å lære bokstaver.

Alvar: Det er mange ting jeg liker! Jeg liker veldig godt å lage bivoks-figurer, bygge romraketter og garasjer. Jeg liker også godt å tegne; både i tegneboka, Eventyrboka og bokstavboka. Ute leker jeg en lek med husker, ake og zip-line.

Hva gjør dere i hovedfag nå?

Alvar: Vi lærer bokstaver! Det er veldig spennende å se på tegninga på tavla, høre på eventyr, og finne ut hvilken bokstav det er. Det er også veldig morsomt å finne ord på bokstaven, og tegne tegning til bokstaven.

Frida Bergljot: Det er morsomt å leke «Mitt skip er lastet med», og finne ord på bokstaven, tegne og lage bokstaver i bivoks.

Er det noen eventyr dere har likt spesielt godt?

Frida Bergljot: Prinsen med purpurfarge på P!

Alvar: De tre ekornene, Ekornus, på E, Lillekort på L, og eventyret om hvordan snøen fikk farge.

Vil dere fortelle om noe annet dere har gjort på skolen i år?

Alvar: Vi har lært romertall. Det var gøy! Det finnes bare en sol i hele verden.

Frida Bergljot: Det var morsomt å tegne dyr til romertallene.

Alvar: Formtegning er veldig gøy!

Frida Bergljot: Jeg liker også å male, det er gøy å lage bilder.

Alvar: Ja, det er gøy å blande farger!

Hva tror dere at dere kommer til å huske fra 1. og 2. klasse?

Frida Bergljot og Alvar: Alt det vi har sagt!

Frida Bergljot: Skidag på Birkebeinerstadion.

Alvar: Solprestinnens hemmelighet. (Forestilling med Den kulturelle skolesekken.)

Frida Bergljot: Vennene mine!

Alvar: Bokstavene, og å spille geitekillingen i skuespillet om Geitekillingen som kunne telle til ti.

Hva liker du best med skolen vår?

Frida Bergljot: Strikke, spikke og kosedyr, og mye mere.

Alvar: Mikaelsfest, lanternefest, spikke, kosedyr, og jeg liker alt!

3. klasse

Hei, hva har du gjort på i dag?

I dag har jeg spilt stikkbball, laget en kanin, spist mat og det har vært friminutt. I friminuttet lekte jeg en veldig gøy lek med vennene mine. Da lekte vi at jeg og en til var to kuler, og så måtte de to andre som ikke var kuler kaste oss kulenepåhverandre. Dethøres kanskje ikke så gøy ut når jeg sier det, men det var ganske gøy!

Kyle Evan

Hvordan er en vanlig skoledag for deg?

Vi har rytmisk, jeg liker best når vi har stikkbball. Og så har vi hovedfag, akkurat nå holder vi på med matematikk hvor vi jobber med dagens tall og oppstilte regnestykker. Jeg liker det litt, men jeg liker ikke matematikk så mye, jeg liker best å lese og sånn jeg. I hovedfag liker jeg best når vi har fortellerstund hvor vi hører en historie og tegner i silkeboka.

Hva gjør dere ellers på i 3. klasse?

Vi leser og leker mye. Vi var på biblioteket på tur denne uken, det likte jeg veldig. Da fant jeg meg en bok som er tegneserie, en kinesisk tegneserie. Til boken har vi laget våre egne bokmerker og den har jeg allerede begynt å bruke, det var gøy å gjøre!

Er det andre fag du liker godt?

Jeg liker godt håndarbeid, egentlig liker jeg å lage ting. Akkurat nå liker jeg best å strikke.

Hva gjør at du trives i klassen?

Jeg liker meg godt i klassen, jeg er litt usikker på hvorfor, men jeg tror det er fordi jeg har mange venner der og jeg liker nesten alt vi gjør.

Hva liker du best på skolen og er det noen dager du liker bedre enn andre?

Jeg liker aller best å leke. Men jeg liker også veldig godt når vi har skuespill. Da vi hadde skuespill før jul var det ganske vanskelig å lære seg alt jeg skulle si, men jeg lærte alt det jeg skulle si og nesten alt det de andre skulle si, men bare nesten da. Det å få kostymer var nok det gøyeste med skuespillet, kostymer og det å vise skuespillet til alle.

Hva liker du best med skolen vår?

Jeg liker godt at skolen vår er litt spesiell, fordi det er en Steinerskole.

4. klasse

Hei Ingrid, hva har du gjort på i dag?

Ikke noe spesielt, men jeg hadde med brødsiver med skinke og to klementiner til mat. Og så har vi hatt engelsk, og i denne timen lærte vi veldig mye. Vi lærte a cocoon and a cocoon.

Hvordan er en vanlig dag på skolen?

Da har vi hovedfag, mat, friminutt, engelsk, tysk og gym. Nå jobber vi med Batterijakten og lager en skisse til prosjektet vårt. Og om fiskeren. Vi har skrevet om... Skibladner? Nei, vent, det er båten som går på Mjøsa. Vi har skrevet om Kobben. Jeg har også laget en søt liten katt i bivoks. Når vi kommer inn, sa vi morgenvers og så dansa og sang vi Og mannen han gjekk seg i vedaskog.

Hva gjør dere ellers på i 4. klasse?

Vi jobber med et skuespill. Jeg har hovedrollen og jeg blir fanget. Vi fant opp skuespillet fordi vi skulle sette opp stoler til DKS, og da gikk vi opp på scenen når læreren skulle hente noe. Så ville vi vise det til læreren, og nå lager vi skuespill.

Er det noen fag du liker ekstra godt?

Mat og helse. Det er så gøy, for da smaker vi alltid på deigen. Vi har laget bidos. Og jeg tror det er engelsk... og gym! For da er vi aktive, og det er så gøy å spille stikkbball. Svømming er jeg også veldig god til.

Hva gjør at du trives i klassen?

Venner! Vi synger så vakkert, og jeg liker hvor kreative vi er. Vi har gode lærere, og så har vi ikke så mange lekser.

Hva liker du best med skolen vår?

Jeg liker at vi bare lekte i 1. klasse. Og så liker jeg at det lukter kaffe her. Det gjør at vi har verdens beste skole.

Skal dere på klassetur i år?

Ja, Røros! Jeg gleder meg kjempemasse. Da skal jeg sove borte, og det blir fint å sove et annet sted enn hjemme.

Er det noe fra 4. klasse du tror du kommer til å huske spesielt godt?

Friminuttene. Og maten, at vi satt sammen. Og jeg kommer til å huske at vi hadde skuespill og at jeg ble intervjuet. Jeg vil nok tenke på hvor gode venner jeg fikk, og alle lærerne jeg hadde.

5. klasse

Hei, hva har du gjort i dag?

Jeg har spilt bordtennis og det var veldig gøy. Og jeg har skrevet, og bygd puslespillet, og spist, og løpt mye.

Hvordan er en vanlig skoledag for deg?

Vi har lesing og skriving og matte og øver på skuespill, vi har toving i kunst og håndverk, spiller stikkbball, fotball, basketball og bordtennis.

Hva jobber dere med i hovedfag akkurat nå i 5. klasse?

Vi har om skriving og vi har lyttet til en fortelling. Vi øver både på løkkeskrift og stavskrift og har om de forskjellige ordklassene. Vi lytter også til en fortelling om en mann som heter Isak. Og så har vi hørt opplesing fra boka Flukten fra vikingene, og øvd på et skuespill om de norrøne gudene Tor og Loke.

Hva har vært din favoritthovedfagsperiode?

Da vi hadde om arkitektur, det var skikkelig gøy.

Er det andre fag du liker godt?

Jeg liker matte og gym best.

Hva liker du best med skolen vår?

Å være med vennene her og jobbe i de forskjellige fagene. Og det er fine uteområder her, det er veldig mye plass til å leke. Jeg liker spesielt bordtennisbanen og fotballbanen.

Nicholas

Skal dere på klassetur i år?

Ja, til Røros i mai! Jeg gleder meg!

Er det noe du vil gjøre mer av på skolen?

Lesing, matte og gym!

6. klasse

Hei! Hva har du gjort i dag?

Hei! Jeg har gjort skolearbeid og vært ute i friminutt. Nå syr jeg i håndarbeid.

Hvordan er en vanlig skoledag for deg?

Mye skolearbeid og friminutt. Vi gjør matteoppgaver, skriver og tegner.

Hva jobber dere med i hovedfag akkurat nå i 6. og 7. klasse?

Vi har norsk. Vi jobber med miljøgreier, vi har sett film og lest.

Hva gjør dere ellers i 6. og 7. klasse?

Vi har friminutt og andre fag.

Er det noen fag du liker godt?

Gym og engelsk er de beste fagene. Jeg liker også mat og helse når vi lager mat.

Hva gjør at du trives i klassen?

Vi er venner. Vi har det gøy sammen, som når vi baker og ser film eller andre ting.

Hva liker du best på skolen?

Friminutt er best!

Hva liker du best med skolen vår?

Jeg aner ikke, det er en vanlig skole.

Alfred R.

Er det noe fra dette skoleåret du tror du kommer til å huske spesielt godt?

Sjakkturnering, det var gøy! Kanskje at det var marsvin hos oss, og at vi overnatta på skolen.

Hva er det morsomste dere gjør?

Vi har mye forskjellige fester på skolen der det skjer ting, også er det gøy å gjøre ting med klassen etter skolen.

Er det noen skoledager du liker best?

Jeg liker torsdag fordi da er det kort dag, og fredag fordi det er siste dagen i uka.

Er det noe du vil gjøre mer av på skolen?

Game! Jeg vet jo det egentlig ikke er noe vi kan gjøre ofte, men det hadde vært gøy.

7. klasse

Hei! Hva har du gjort i dag?

Hei! Jeg har hatt hovedfag, tysk, matte og nå driver vi og syr. Jeg har hatt friminutt og vært med kompiser også.

Hvordan er en vanlig skoledag for deg?

En vanlig skoledag er bra. Det skjer masse, men ikke alltid noe spesielt.

Linnea

Hva jobber dere med i hovedfag akkurat nå i 6. og 7. klasse?

Vi jobber med miljøting, bærekraftighet og sånt. Vi har sett en dokumentar, lest tekst og diskuterer mye.

Hva gjør dere ellers i 6. og 7. klasse?

Vi har tysk, engelsk, musikk, norsk, KRLE, gym, matte, eurytmi, håndarbeid og mat og helse.

Er det noen fag du liker godt?

Mat og helse, gym og litt matte. Mat og helse er gøy fordi vi lager mat noen ganger, og fordi vi har en god lærer.

Hva gjør at du trives i klassen?

Det må være vennene mine.

Hva liker du best på skolen?

Det er også vennene mine.

Hva liker du best med skolen vår?

Jeg vet ikke helt. Kanskje at vi har andre fag enn andre skoler, og at vi gjør mer forskjellig.

Er det noe fra dette skoleåret du tror du kommer til å huske spesielt godt?

I dag tok tysklæreren skikkelig aprilsnarr på oss, det kommer jeg nok ikke til å glemme med det første. Jeg husker at vi hadde marsvin i klasserommet og at læreren hadde med hund. Jeg vet ikke helt hva annet, sikkert mye av det vi har gjort sammen med klassen etter skolen.

Hva er det morsomste dere gjør?

Som regel å spille fotball, basically å gjøre ting med venner.

Er det noen skoledager du liker best?

Jeg liker fredag og onsdag. Fredag fordi det er bare en dag til helg, og onsdag har de beste fagene.

Er det noe du vil gjøre mer av på skolen?

Spille mer bordtennis og fotball.

9. og 10. klasse

Heidrun, Oleanna, Tollef, Anna og Emine

Hva husker du best fra tida di på Steinerskolen?

Minnene fosser ut av elevene når de får spørsmålet. «Åh, jeg husker så godt den gangen da jeg fikk anmerkning for å banne!» sier én. «Ja», svarer en annen, «og da jeg fikk anmerkning for å gå inn i klasserommet med sko! Men det er den eneste anmerkningen jeg har også, da.»

Er det noen fag du liker bedre enn andre?

«Er friminutt et fag?», spør Tollef med et smil – «for personlig liker jeg friminutta best av alt på skolen. Og så gym da.» De andre er samstemte: «Engelsktimene er gøy, hvertfall når Rebecca er ferdig med å snakke- hun holder nesten en hel tale i starten av timen!»

«Norsk er gøy,» fortsetter Anna og Heidrun, «og klassens time, matte. Ja, fordi Vegard og Gyro er de beste lærerne!» «Men det kan jeg da vel ikke skrive,» sier Gyro som intervjuer elevene. «Joda! Dét kan du skrive,» svarer de bestemt og smilende.

Dere har jo ikke lærebøker, men lager egne bøker. Hvordan synes dere det er å jobbe med silkebøkene?

«Jeg synes det er en fin måte å jobbe på. Jeg liker å tegne, dekorere og bruke farger, og til slutt blir boka pensumet vårt – og da kan vi det jo, fordi vi har jobba det fram selv», forteller Anna. «Jeg liker godt å tegne når jeg får en fasit å tegne etter. Og å skrive, det er gøy. En kombinasjon, det gjør hovedfaget variert og det blir lettere å huske,» sier Oleanna.

Heidrun er enig: «Det er kjempegøy å jobbe med silkebok, og jeg blir så fornøyd når jeg har brukt tid og den blir fin, da føler jeg skikkelig mestring». Hva med deg, Tollef? «Joda, det er fint å tegne, men å skrive... njæ, det er bare høk og hark.» «Alt i hop er tøv og tant!» repliserer Oleanna, godt inne i drama-perioden i norsk!

«Jeg likte godt da vi hadde biologi,» forteller Emine, «da skrev og tegna vi om knokler, muskler og ledd. Da vi tegna øyet, var det mange detaljer og mye å få med seg. Jeg husker mer når jeg skriver enn når jeg bare leser, og når vi tegner får vi mer oversikt og forstår hvordan ting henger sammen.»

Det er mye tegning, en del maling, det er håndverk og teater – noe som gjør at skoledagene er annerledes enn på andre skoler. Hvordan liker du det?

Emine forteller fra håndverkstimene: «Nå har vi laga ting i lær i det siste; jeg har laga en lommebok og et armbånd. Det var faktisk ikke så vanskelig, og det er fint at vi lager ordentlige ting. Jeg har ikke jobba med disse materialene før, og hadde jeg ikke gått på Steinerskolen hadde jeg nok ikke fått prøvd å lage noe i lær eller metall».

«For meg som har mark i rompa, er det fint med variasjon, men den tegnedelen faller jo ikke helt i smak for min del da,» sier Oleanna med et smil. «Jeg liker det!», svarer Anna og Heidrun. «Det er nice, den variasjonen vi har gjennom dagene, Steinerskolen har liksom funnet en måte det er lettere å formidle pensum til oss. Ja, vi elsker å tegne, male og håndverk, det er derfor vi er akkurat her!» «Det som er fint på ungdomsskolen her, sammenligna med andre skoler, er at vi får skriftlige og godt forklarte vurderinger, så vi hele tida vet hva vi har fått til bra, og hva vi må jobbe med videre. Det betyr mye!», avslutter Anna.

Hva synes du det er som er bra med å gå på Steinerskolen?

«Jeg har jo bare gått her i litt mer enn et halvår, men jeg har blitt kjent med alle i klassen. Jeg synes måten vi lærer på er bra, og fordi vi ikke er så mange i klassen er det lettere å bli kjent med hverandre,» sier Emine. «Nå har vi om drama i norsk hovedfag, og det synes jeg er morsomt fordi jeg selv driver med drama og det er fint å kunne fylle mye av skoledagen med det samme som jeg gjør på fritida.»

Hva tror du at du kommer til å huske best fra Steinerskolen, når du er 50 år og tenker tilbake?

«Steinercup», svarer alle elevene kjapt, «og alle de forskjellige lærere vi har hatt. At vi har vært så mye ute, og ikke minst alle turene vi har vært på. Sommer i skolegården. Og da vi i biologi fikk kutte opp en kulivmor sammen med Gyro!»

Milla, Hannah, Elena, Elida, Frida Rydell og Frida Meren

Hva husker du best fra tida di på Steinerskolen?

«Gjennom alle åra på skolen har vi lekt mye, og vi har lært gjennom å leke. Klassen vår har alltid vært veldig sosial, og fordi vi har gått sammen i mange, mange år, kjenner vi hverandre godt og har det fint sammen. Det kommer jeg til å huske. Det sosiale.»

«Jeg husker særlig Mikkelsmess,» sier Milla, «da vi var mindre var det noe jeg gleda meg til hele året.» «Det å stå på scenen når det var månedsfest var skummelt, men gøy,» husker Elena og Hannah. «Både 17. mai, skoleavslutninger, skidag, steinercup og alle sånne annerledesdager kommer jeg til å huske lenge,» sier Elida.

«Jeg husker godt den store plakaten av vi laga med Egyptiske vegg-malerier, det var skikkelig gøy!» sier Frida R og Frida S, «og at vi i 8. klasse dro ut i skogen og overnatta ute.»

Dere har vært på mange turer opp igjennom åra. Fortell!

Milla, Elida, Elena og Hannah lyser opp når de forteller om leirskole-uka på seilskuta Matilde i Hardangerfjorden i starten av 8. klasse: «Vi fanga tre haier og spiste dem til middag, og kokken, han glemmer vi aldri, han hadde et bittelite kjøkken, men der fikk vi plass alle vi fire, vi hjalp til å lage mat, vi dansa og han skrev navnene våre på arabisk på armen.» Elevene forteller at det var deilig å ikke ha mobiltelefonene mer enn en time om kvelden, det gjorde at det var lettere å være sosial sammen gjennom dagen. «Og om natta sov vi i hengekøyer, det var koselig!»

Frida og Frida forteller om Rørosturen de var på i 4. klasse: «Vi var dypt, dypt inne i de kalde, mørke gruvene, og mange synes det var skummelt å gå inn der. Jeg husker at vi hadde med engangskameraer! Og i bilen på vei til Røros hørte vi på musikk skikkelig høyt, det var en Eurovisionsang som het «I'm not a toy», den gikk på repeat, haha!»

Er det noen fag du liker bedre enn andre?

Elida er raskt ute og roper nærmest når hun sier «Gym, særlig utegym, jeg liker å løpe!». Milla, Hannah og Elena sier at i år er engelsk skikkelig gøy, «det er så fint å jobbe i grupper og oppgavene vi får av Rebecca gjør det spennende å jobbe med engelsk. Sånn som nå, når vi lager en film om Lillehammer og har vært i byen og filma for å vise fram byen vår.» «Mat og helse er også gøy,» fortsetter Elena og Hannah, «det er koselig å lage mat sammen.»

«Jeg liker godt geografi og historie», sier Milla, «historier om mennesker som levde før, og har opplevd eller gjort spennende ting. Som når vi lærte om Rosa Parks og Martin Luther King jr.» De forteller at det er gøy og gjør inntrykk å lære om hvor stor forskjell én person kan gjøre – når man er modig, og tør å stå opp for meningene sine, sånn som Rosa Parks.

Når du er 50 år og tenker tilbake, hva husker du best fra Steiner-skolen, tror du?

Her er elevene samstemte: «Jeg kommer til å huske steinercupen vi hadde hvert år før sommerferien. Og så alle skuespillene vi hadde, eurytmien, og selvsagt alle de fine folka. Julemarkedet, 17. mai, alle årstidsfestene vi har, alt dette har vært gøy å være del av. Og måten vi lærer på! Det kommer jeg til å huske.»

Frida og Frida svarer i kor: «At vi på 1. april fylte bilen til Gyro med ballonger og pakka inn bilene til Stian og Vegard i gavepapir og dopapir! Vi kommer til å huske hvor mye gøy vi gjorde på ungdomsskolen, alle pranksa vi gjorde mot lærerne, og alle turene vi var på. Og den hanen vi slakta med Gyro i biologi!»

Det er mye tegning, en del maling, det er håndverk og teater – noe som gjør at skoledagene er annerledes enn på andre skoler. Hvordan liker du det?

«Vi lærer bedre og husker mer når vi bruker mange ulike metoder», svarer alle fire 9. klassingene. «Det er godt med variasjon, og fordi vi har ulike måter å lære på, får alle elevene vist fram noe de er skikkelig gode på. Jeg husker for eksempel mye bedre når jeg tegner enn når jeg skriver,» sier Milla. «Jeg liker å tegne, og selv om prosessen er ganske heftig, så er det gøy å se hvordan det blir til slutt. Jeg har et love-hate-relationship med silkeboka!» ler Frida S.

Har du tenkt på hva du vil gjøre etter 10. klasse?

«Helsefag,» sier både Hannah og Milla. «Jeg har lyst til å jobbe med mennesker, kanskje politi eller noe innen omsorg», fortsetter Hannah, mens Milla sier at «jeg synes biologi er skikkelig gøy, og har lyst til å jobbe med noe innenfor dét». Elida er sikker i sin sak: «Det blir toppidrettslinja på Gausdal vgs på meg, eller forresten, kanskje jeg vil bli konditor! Eller fysioterapeut. Vi får se!» Like sikker er Elena: «Jeg elsker å lage mat. Så jeg vil bli kokk».

For Frida og Frida i 10. klasse er videregående bare et halvår unna: «Kanskje jeg skal gå kunst, design og arkitektur,» sier Frida R, «eller danselinja på Create. Noe kreativt» avslutter Frida S.

Ingeborg, Iris, Lea, Elmer, Ask og Even

Vi har mange årstidsfester gjennom året her på Steinerskolen. Hva har det betydd for deg at vi har disse tradisjonene, år etter år?

«Alle årstidsfestene vi har, har betydd mye», sier Lea. «Jeg likte disse tradisjonene skikkelig godt på barneskolen, sånn som Mikkelssmess med hekse i tårnet og ridderspillet. Og nå, med adventsspiralen og nissefesten med grøt før jul, da får jeg alltid skikkelig julestemning.» Iris og Ingeborg er enige: «Fordi de forskjellige festene kommer like før en ferie gir de en fin overgang til høytidene.»

«Det er fine tradisjoner, og det er avbrekk fra skolehverdagen. Vi kunne forresten godt hatt enda mer kampsport på Mikkelsmess, fekting på en rund og rullende tømmerstokk og sånn!» foreslår Ask. «En annen tradisjon er å gå på blåbærtur oppi skogen her når skolen akkurat har starta i august, men det har egentlig bare blitt en regntradisjon, en skikkelig våt og kald tur for virkelig å pangstarte skoleåret. Hurra. Og dagen etter er det alltid strålende vær! Jeg husker i fjor, alle bare sutra og klaga, og Vegard mista blåbærpaien nedi lyngen.»

Det er mye tegning, en del maling, det er håndverk og teater – noe som gjør at skoledagene er annerledes enn på andre skoler. Hvordan liker du det?

«Det er gøy at det er en variasjon mellom å tegne, jobbe praktisk, skrive og lese. Særlig da vi var små var det veldig bra å få være ute og ha mye lek. I håndarbeid er det sosialt samtidig med at vi jobber, det er fint,» svarer Lea og Ingeborg. Iris fortsetter: «Jeg tror ikke jeg hadde orka skoledagene på en vanlig skole, med bøker og skjerm dag etter dag. Vi har mye variasjon, og hovedfag med ulike temaer, det gir mye bedre læring synes jeg.»

På Steinerskolen får dere høre mange historier og fortellinger. Er det en historie du husker spesielt godt?

«Skinnvotten, som Guri hadde som dokketeater i det røde håndtverkshuset,» svarer jentene. «Norrøn mytologi i 5. klasse, det hadde vi skuespill om, med Tor og Mjølner, Loke med hornet - og noen av oss var tjenerene til den onde!»

Er det noen fag du liker bedre enn andre?

«Jeg liker best praktiske fag, og fysikk og kjemi, fordi det er gøy å finne ut av hvordan ting funker» sier både Even og Elmer. «Egentlig liker jeg alle fag som ikke er språkfag, der er det så mange regler, og det føles unødvendig å lære,» fortsetter Ask. «Gym er det beste faget synes jeg, og aller best når vi får spille fotball. Vi spiller mye fotball i friminuttene også, det er bra.» Ask har også et forslag til hvordan skoleukene kunne blitt bedre: «Mer gym, fri på fredag, og tre korte dager i løpet av uka!»

Hva med eurytmi?

«Nå har vi Stian som eurytmilærer, og det påvirker faget mye. Han er veldig barnslig! Jeg synes ikke det er så praktisk å kunne eurytmi. Hva skal man med det liksom?» spør Even. «Det er veldig rare bevegelser i eurytmi, og den der indre roen de snakker om, den er vanskelig å få tak på.»

Når du er 50 år og tenker tilbake, hva husker du best fra Steiner-skolen, tror du?

Ingeborg, Iris og Lea tenker seg om litt før de svarer: «Jeg tror jeg alltid kommer til å huske folka, vennene mine og lærerne. Klasse-aturene, sånn som Rørosturen og Matilde. Kokken på Matilde, han var en spenstig kar! Og ganske spesiell. Skipperen lærte oss å styre hele skuta, og han fortalte historier og spilte munns spill om kvelden. Det var koselig!» «Og jeg husker at jeg styrte hele seglskipet! Det hadde jeg på forhånd aldri trodd jeg kom til å gjøre,» sier Ingeborg.

«Vi kommer aldri til å glemme den gangen Vegard tente på pulten til Ida så det begynte å brenne og etterpå fylte klasserommet med sånt pulver fra et brannslukkingsapparat,» sier Elmer, Ask og Even med store smil i ansiktene.

Hilsen fra FAU-leder

Martin Stok, FAU-leder 2024-2025

Jeg husker første gangen jeg satte foten på grusen utenfor Lillehammer Steinerskole. Vi var småbarnsforeldre, med en femåring som skulle begynne på barneskolen til høsten. Det var åpen dag og vi var litt spente, litt søkende.

Det første møtet jeg tenker tilbake på, var ikke med en lærer eller foreldrerepresentant – det var med to gutter, på rundt 12–13 år.

De var midt i den mellomfasen slik mange på deres alder ofte er; fremdeles lekne, men på vei mot ungdomsalder; litt kule, litt uinteresserte, men samtidig helt til stede. Det var noe med måten de møtte oss på. De hilste. Snakket med oss. Ikke fordi noen hadde sagt at de burde, men fordi det falt dem naturlig. Ikke overdrevent høflige. Ikke påtatt nysgjerrige. Og heller ikke avvisende eller uinteresserte. De bare var der – rake i ryggen, og helt seg selv.

Den måten de møtte oss på ga meg en følelse av at her på denne skolen er det noe som virker. Ikke fordi alt var perfekt eller polert, men fordi møtet var ekte. Og trygt. Det minnet meg på en viktig ting: Det er ikke én forelder, ett fag eller én lærer som former barna alene. Det er fellesskapet. Kulturen. Det, og de, som omgir dem.

Ordtaket «it takes a village to raise a child» har jeg veldig trua på. Og det krever mer enn en skole alene. Vi er i vårt tiolte år som Steiner-skole-foreldre. En stor del av våre barns landsby har vi truffet her på skolen – blant ansatte, elever, foreldre og besteforeldre. Og vi har blitt en del av landsbyen for mange andre barn. Skolen har hatt en sentral plass i dette i alle disse årene.

Jeg gikk inn i FAU da min eldste gikk i førsteklasse. Der var jeg i flere år før jeg tok en pause. Nå går min yngste på ungdomsskolen, og jeg er tilbake i FAU. Arbeidet i FAU har gitt meg innsikt i en side av skolen

jeg ellers ikke ville sett så mye til. Jeg har fått møte, samarbeide og diskutere med lærerne, assistenter, administrasjonen, og ikke minst andre foresatte – og sett hva som faktisk må til for å drive en skole.

Steinerskolen er ikke en liten idyll som står stille og får holde på med sitt i fred for verden omkring. Den står midt i de samme kravene og forventningene som alle andre skoler: nasjonale føringer, økonomiske rammer, krav til rapportering hit og dit, personvern og innføring av GDPR i 2018, hurtig-innføring av Teams som følge av Covid i 2020, og foresatte som inntar mange roller; samarbeidspartnere, publikum, kritikere, engasjerte støttespillere, forventningsfulle kunder, deltakere på dugnad, styremedlemmer, reisefølge på klasseturer, julemarkeds-generaler og noen ganger kakebakere. Kravene og forventningene har endret seg mye siden oppstarten i 1985. Jeg har i alle fall erfart at de har endret seg mye i den perioden jeg har vært med. Samtidig klarer de dyktige ansatte, år etter år, å holde fast på kjernen: å se barnet som et helt menneske, ved å legge opp til en slags gruppeprosess (sammen med store deler av landsbyen) hvor hvert barn samtidig er i sin egen prosess hvor de får lov til å lete etter, finne og utvikle sine egne interesser og evner, med støtte på vegen til å bli akkurat seg selv.

Jeg har fått stor respekt for de ansatte på skolen, og for alt de strekker seg etter. Skolen har hatt en rivende utvikling på den digitale fronten de siste tolv årene, samtidig som den har bevart sin egenart i undervisningen. Det er krevende å rekruttere steinerpedagoger: de er få og konkurransen er hard. Det er krevende å være en alternativ skole i en liten by. Flere av skolens lærere har de siste årene tatt videreutdanning på Steinerhøyskolen, og to er nå til og med på vei til å bli eurytmi-lærere. Skolen har også tatt tydelige grep rundt bærekraft, og er nå i ferd med å bli Miljøfyrtårn-sertifisert. Dette står det respekt av.

Men det jeg kjenner sterkest på – både som forelder og FAU-leder – er at skolen har klart å holde retningen, selv når det har blåst. Og at den har gjort det med Steiner'n i behold.

For i en verden som stadig endrer seg, har skolen holdt fast på det som virkelig betyr noe: å gi tid og rom til modning og utvikling – både faglig, sosialt og menneskelig. Å la barna leke og få være seg selv, og samtidig en del av noe større. Skolen er en viktig del av landsbyen rundt barna våre.

Vi foreldre er her i en lang og viktig periode. Barna våre også. Samtidig er vi bare en liten del av noe som har vært i førti år, og som vi håper og tror skal vare i førti til – og lenger. Og skolen, det er det vi gjør den til sammen. Likevel, skolen tilhører ikke bare oss her og nå. Den skal være god – og bærekraftig – for de som kommer etter også.

Så når vi nå feirer 40-årsjubileum, feirer vi ikke bare en skole. Vi feirer verdiene den er tuftet på. Vi feirer samarbeidet, fellesskapet – og troen på at hele mennesket skal vokse i møte med verden – med landsbyen i ryggen.

Kjære Lillehammer Steinerskole, gratulerer med jubileum!

PS! Og de to guttene jeg møtte den første dagen? Jeg ser dem fortsatt innimellom. De har ikke blitt noe annet enn seg selv. Og det har de all grunn til å være stolte av.

Dikt om skolen

Frida Margreta T. Rydell

ABCDEFGH når IJKLMNOPQRSTUVWXYZFANVNSSOASJOPFJEO
OLANVNISOASJPLBOAMF jeg KSAOFANVNISOASJOPFJEOPJSIN
AUBKPJ så BOAMFOEOKS henne PPNISOASJOPFJEOPJOIINCAK
ÆÅPRKSKKEAN i OAMFOEOKSKKFANVNISOASJ skolegården EO
AUBKPJSPLB ble FOEOKTTOFANVNISOASJOPF7HAMOOOKWØ
BK jeg SPLBOWWEFJOKSAOFANVNISOASJ veldig FJEOPJSINCR
AUBKPJSPLBOWWEFJOKSAN glad VNISOASJOPFJEOPJSINCAMV

Heidrun Brekke Kamfjord

Frisk luft blåser med vinden,
stryker over store og små.
Veggene osrer av gamle minner;
fine og tunge og lette og blå.

Barna løper og spretter omkring;
med endeløs energi.
De kaster ball og finner på tull,
ler høyt og graver hull.
De vil vokse, lite vet de,
at barndommen, den savner vi.

Skolen vår er kjempefin,
med bygg i alle farger.
Bygg som huser kunnskapen,
og latteren og sanger.

Even Leander Farstad

Tusen tegninger
tidlig fri
gode venner
eurytmi.
God tid,
godt miljø.
Vakker natur
og bratte bakker
på
Steinerskolen.

Anna Finnsdatter Holbø

Her på skolen
Steinerskolen.
Her vi sier alfabetet med kroppen
Og knuser kochenilleloppen
Barna her?
Oppi trærne der!
Eller løpende rundt
Med skrubbsår på sine knær.

Elida Tølløfsrud Hulberg

Snart ti år, det er jo litt rart,
jeg kjenner hvert hjørne, det er helt klart.
Kjenner hver krok og hvert eneste rom,
til og med trappa der jeg tryna en gang – bom.

Vi har ledd og rota og tulla oss vekk,
glemt hvor vi skulle og fått litt kjeft.
Men selv om vi klager og sier vi er lei,
er skolen litt hjemme – i hvert fall for meg.

Ida Kjølgaard Stjer

Årene på Steinern.
Det har bare gått tre år
men det føles som en evighet
Jeg har fått venner som pleier sår
og gir meg kjærighet.
Mange silkebøker og fettstifter
farger og kull
vanskelige matteprøver
Men også masse tull.

Ansatte 2025

Siw Sandberg
Daglig leder

Ingerid Finsveen
Pedagogisk leder

Gaute Granaasen
Administrativ leder

May Reni Kraabøl
Spes.ped. leder

Marion Ulven
Sosiallærer og rådgiver

Alva Meier
Lærer

Gina Eivor Lysgård
Lærer

Guri Blekastad
Lærer

**Gyro Knutsdotter
Homme**
Lærer

**Hanna Østen
Taarud**
Lærer

Kezia Lunde
Lærer

**Lene Børresen
Staum**
Lærer

Miriam Wöllfert
Lærer

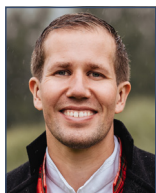
Rebecca Nordheim
Lærer

Renate Grønli
Lærer

Stian Hagen
Lærer

Vegard Talleraas
Lærer

**Vidar Bringverd
Olsen**
Lærer

Anna Malene H. Eik
Lærer

**Frode Julius
Jansson**
Lærer

Gabriel Sosa
Miljøarbeider

Ismir Dedagic
SFO-leder

Fabian Venjar Raae
Vikarlærer

Linda Langstrand
Assistent

lillehammersteinerskole.no